

FOAIA POPORULUI

Prețul abonamentului:

Pe un an . . . . . 4 coroane.

Pe o jumătate de an . . . . . 2 coroane.

Pentru România 10 lei anual.

Abonamentele se fac la „Tipografia”, sec. pe acțiuni, Sibiu.

Apare în fiecare Duminecă

INSERATE

se primesc în biroul administrației (strada Poplăcii nr. 15).

Un șir garmond prima dată 14 bani, a doua-ora 12 bani a treia-ora 10 bani.

Un circular.

În privința propunerii limbii maghiare, în școlile populare primare, ministrul de culte și instrucțiune publică a dat nu de mult ordonanță despre care am amintit și noi. „Unirea” din Blaj comunică în numărul său din 13 Sept. a. c. următorul circular, dat de Consistorul archidieceșan de acolo:

Înaltul minister de culte și instrucțiune publică cu datul de 5 Iunie 1902. Nr. 30.332 a adresat tuturor inspectorilor școlastici regești o ordinațiune relativă la propunerea limbii maghiare în școlile elementare cu limbă de propunere nemaghiară, care ordinațiune cu același dat și număr a fost împărțită și autorităților bisericesti mai înalte spre luare de cunoștință.

Citata ordinațiune ministerială, pe cum s'a putut vedea din cele ce s'au publicat prin ziare, a fost interpretată greșit și în contra legii și ordinațiilor anterioare dându-i-se fără nici un temei înțelesul, ca și când printr'însa s'ar impune obligamentul, ca jumătate din toate orele prescrise pentru propunerea tuturor obiectelor de învățământ ar trebui să se folosească la propunerea și învățarea limbii maghiare.

Așa ceva n'a prescris și n'a putut prescrie înaltul minister, care în esență cere numai atât, ca la propunerea limbii maghiare să se țină acel număr de ore, care este prescris în planul de învățământ publicat de înaltul minister cu datul 25 Iunie 1879 Nr. 17.284. pentru toate școlile comunale cu limbă de propunere nemaghiară.

Aceasta a cerut o înaltul minister pe baza alineii ultime din paragraful 4. al articolului de lege XVIII. ex 1879, în care se zice: „Propunerea obligată a limbii maghiare în toate școlile populare comunale o regulează ministrul de culte și instrucțiune publică prin ordinațiune specială. Aceasta ordinațiune, în ce privește numărul orelor, trebuie să o aibă în vedere, la stabilirea planului lor de învățământ, și autoritățile confesionale, pe cum și alte autorități școlare.”

În planul de învățământ ministerial din 1879 se prescrie, ca limba maternă (la noi cea română) împreună cu limba maghiară, în școala poporală cu un singur învățător, să se propună în 17 ore la săptămână în toate clasele sau despărțimintele laolaltă, pe când suma tuturor orelor de propunere la toate obiectele de învățământ face 35 pe săptămână în toate clasele laolaltă. Dacă din acestea 17 ore jumătate, pe cum cere acum înaltul minister, s'ar folosi exclusiv pentru învățarea limbii maghiare, s'ar veni pe săptămână, în toate 6 clasele 8½ ore de limba maghiară, adică în calcul mediu circa o oră și jumătate de limbă maghiară pe una din cele 6 clase, la săptămână.

La școala cu 2 învățători, după planul ministerial din 1879, sunt prescrise pe săptămână pentru toate obiectele de învățământ 59 ore. Din acestea 28 ore sunt menite pentru limba maternă (română), împreună cu limba maghiară. Jumătate din aceste 28 ore ne da 14 ore de limba maghiară în toate 6 clasele la săptămână, și astfel în calcul mediu s'ar veni pe fiecare clasă câte 2

ore și 40 minute de limba maghiară la săptămână.

La școala cu 3 învățători, după același plan ministerial, sunt prescrise 80 ore la săptămână pentru toate obiectele de învățământ. Din aceste se vin pe limba română împreună cu cea maghiară 36 ore la săptămână, sau pe jumătate 18 ore de limba maghiară în toate 6 clasele, la cari funcționează trei învățători.

Astfel stând lucrul, este evident, că noi nici din incidentul ordinațiunii înaltului minister de culte și instrucțiune publică din 5 Iunie 1902. Nr. 30.332, n'avem să facem nici o dispozițiune nouă, de ore ce planul de învățământ prescris de acest Consistor consună întru toate cu planul ministerial din 25 Iunie 1879 Nr. 17.284.

Cuprinsul acestui circular deslușește deplin chestiunea. Vedem cu satisfacțiune, că în esență nu se face nici o schimbare în propunerea limbii maghiare. Rămân adevărate toate în starea de mai înainte.

Este adevărat, că ministrul își însoțește ordonanța cu mari enunțțiuni patriotice. Interpretează legea greșit zicând, că deja în școala poporală trebuie să învețe fiecare prunc: a vorbi fluent și a scrie corect limba maghiară.

Foile maghiare laudă grozav pe ministru, fără să-și tragă seama, că laudă o imposibilitate, ca să nu zicem absurditate. Avem școale de stat în mai multe comune curat românești. Pruncilor dela aceste școale 6 ani li-s'a propus numai ungurește, și totuși dacă treci prin aceste state și stai de vorbă cu fi-

FOITA.

Poesii populare.

Din Seuca.

Comunicat de Maria Dohan.

Tucu-ți ochii bade drag,
De mână mă duci la iad.
Duce-te focul de mână,
Că tu mergi de voc bună.

Știi tu măndro ce zicea
Când pe laviță ședeai:
»De-a pica caru pe noi
Nu ne-om lăsa amândoi,
Caru până n'o picat
Tu măndră m'ai și lăsat.»

Bată-te bade, te bată
Doisprezece draconi odată,
Da mă bată și pe mine
De te las și eu pe tine.

Din Noul-român.

Comunicat de At. Murariu.

Măndruliță de demult
Uită-mă, că eu te uit,
Că până eu te-am iubit
Maică-ta nu m'a voit.

Foaie verde de masline
Așa se uita la mine,
Ca și pisica la căne.
Frunză verde salbă moale
Când veneam în șezătoare,
Lângă tine de vedeam
Îi părea că te mâncam.

Frunză verde foaia crește,
Iubește măndro iubește,
Pe cini maică-ta voește,
Să nu zici că te-am stricat,
De bine te-am depărtat.

Foaie verde viorele,
Măndre-'s câte pășerele,

Și pe lume fete-'s multe
Și mai mari și mai mărunte,
Dintre toate io-mi găsec
Una care s'o iubesc,
Mai de neam și mai ceva
Nu ca tîni o haimana.

Foaie verde ca iarba,
De m'ar fi făcut maica,
Să pot sorie cu peana,
Măndruță 'mi-aș căpeta.

Foaie verde matustat,
Măndră mi-aș fi căpătat,
Dar' n'am fost om învățat.
Foaie verde din prilaz,
Caută să mă duc la Blaj,
Foaie verde ruptă-'n trii
Ori la Blaj ori la Sibiu,
Să-'nvăț cursu' de popie,
Ca să-'ți fiu mai drag și fie.

ciorandrii și fetele de 18—20 ani, vezi că deja nu mai știu nimic ungurește.

Trăim într'un timp, când toate proștiile se cred, și când valorile goviniului sunt așa de turbate, încât nimeni nu le poate opri. Dar' apa trece, pietrele rămân.

În principiu. Cu proiectul pentru revisuirea legii de naționalitate s'a ocupat și comitetul permanent al comitatului Turocz. La obiect a vorbit între alții Pieter, redactorul ziarului slovac „Narodne Noviny“, ca membru al comitetului permanent, cerând cassarea tuturor legilor și ordinațiilor, cari sunt în contradicție cu dispozițiile legii de naționalitate. În urmă comitetul a declarat, că în principiu află de lipsă modificarea legii de naționalitate, dar' modificările speciale are să le facă dista, unde își pot espune părerile și dorințele și deputații slovaci.

Prolungirea tractatelor comerciale. O telegramă din Roma confirmă în mod oficios știrea despre prorogarea tractatelor comerciale. Germania, Austro Ungaria, Italia și Elveția au luat asupra lor obligamentul de a prelungi tractatele comerciale până la anul 1904. Guvernele interesate au enunțat totodată, că nu vor denunța contractele acum valabile.

PROCESUL „DARULUI DE PAȘTI“. Tribunalul din Cluj a respins în ședința sa de Vineri acusa de agitație făcută de procuror contra „Darului de Paști“.

Statificarea casselor comitatense. Proiectul de budget pe 1903 al ministrului de finanțe se va încheia la erogate cu un plus cauzat de statificarea casselor comitatense, al căror personal va fi atașat la percepțoriile de stat, care-l va și plăti. Széll a și încunostiințat jurisdicțiunile să nu mai prelimineze dotațiunea acestor funcționari. Planul va fi acoperit însă din budgetul ministrului de interne, care va scăde dotațiunea de stat acordată comitatelor.

O nouă nelegiuire. Exemplul statorit de căpitanul orășenesc din Timișoara față de redactorul Cramer a fost imitat de căpitanul orășenesc din Chichinda-mare. Acesta a espulsat pe redactorul Artur Korn, condamnat și el într'un proces de presă. E sistem în procedura aceasta nouă față de redactorii dele foile naționalităților și Ungaria se presentă tot mai mult ca aceea ce într'adevăr este: O Rusie, până acum ascunsă sub florile mincinoase ale liberalismului maghiar.

În dreptul penal ungar e un singur paragraf, 64, care vorbește despre espulsare, hotărînd, că străinii pot fi espulsați, dacă au comis o crimă. Așadară străinii, nu cetățenii Ungariei. Prin o ordinațiune administrativă pot fi espulsați, conform §. 2 din statutul de espulsare cu șupa, numai persoa-

nele, cari aparțin următoarelor patru categorii: a) Vagabunzi; persoane, cari de obicei se tem de lucru, socotindu-se aci și servitoarele; cerșitori fără licență de cerșit; persoane, cari pot fi, în ce privește siguranța publică, pe drept susționate — »dacă n'au apartinență în comuna, unde se află și nu pot dovedi locuință, ocupațiune sau venit stabil, din care să se susțină«; b) femei stricate; persoane, cari duc o viață imorală, destrăbălată și produc prin aceasta scandal public; c) arestanți eliberați din temnițe, cari se abat dela ruta de marș impusă și d) străini, cari din cauzele arătate au fost espulsați din țeară.

Căpitanii poliției maghiare din cele două orașe s'au provocat la dispozițiunile referitoare la persoanele cuprinse în categoria primă. Pagubă înșă, că atât Cramer, cât și Korn au avut locuință, ocupațiune și venit stabil.

E deci vorba de o nouă nelegiuire, o măimutărire a isprăvii lui Kossuth, care în 1849 a amenințat pe Sașii din Ardeal cu espulsarea și răpirea averilor lor, dacă nu vor alunga pe Rușii intrați în țeară.

La răvaș, căci trebuie să vină și răfuirea.

Reconstruirea cabinetului austriac. După-cum se vestește din Viena, reconstruirea cabinetului austriac nu e esclusă încă înainte de convocarea parlamentului. Dintre ministrii actuali ar rămâne numai Körber, Wittek, Hartel și Welsersheimb; celelalte portofolii atîrnă dela soarta învoielii ceho-germane. Polonii vor ave și în cabinetul nou un portofoliu.

Alianță ruteană. Din Lemberg se anunță, că acolo se adună în congres inteligența ruteană din Galiția, pentru a constitui »alianța ruteană«, al cărei scop este a afla căile și mijloacele pentru ridicarea Rutenilor din starea tristă, în care se află.

Inițiatorii congresului au făcut apel și la Rutenii din Ungaria, invitându-i să iee parte la mișcare, pentru a-i scoate din letargie.

Natural, că ziarele maghiare devin nervoase, aflând astfel de știri.

Schimbarea legii de naționalitate. La umbra legii de naționalități guvernele maghiare au comis în contra noastră lovituri după lovituri. Acum începe să-i geneze și această lege devenită umbră. Deci trebuie stearsă! Comitetul Presburgului a adresat către dieta țării o petiție prin care să cere dela legislație schimbarea, sau mai bine zis, abrogarea legii de naționalitate. La cererea comitatului Presburg a venit acum să se alătureze și Hodmező-Vásárhely, vestitul municipiu cu femeile inveninatoare de bărbați.

Teama de armata română. De când cu deschiderea liniilor ferate Turnu-roșu i-a apucat din nou teama pe vitejii din Budapesta — nu de geaba posează Jidani în apărători neînfricați ai »ideii«. N'a fost destul,

că Bănățenii vedeau pe la Mehadia și cei din Teara-Bérssei pe la Brașov oficeri români în uniformă, în vara aceasta și-au făcut apariția și pe la Sibiu, centrul »agitatorilor«. După informațiunile unei foi maghiare din Budapesta intervenise Bánffy, care adormecase primejdia uniformei române, deja din 1898 la ministrul român, ca să oprească oficerilor români purtarea uniformei pe pământul Transilvaniei. Căzînd atunci ministrul Sturdza, recercării de-atunci i-s'a satisfăcut acum, așa că de aici înainte nu vom mai ave înălțătoarea priveliște a uniformei române.

Ce și e frica!

Germania și persecuția Șvabilor din Bănat. Ultimele procese de presă, cari s'au terminat cu condamnări grele pentru redactorii foilor germane din Bănat, au produs în opinia publică a Germaniei o impresie penibilă. »Neueste Nachrichten« accentuează, că în procesele acestea au fost violate în mod grav dreptul și dreptatea Guvernul maghiar, — continuă »N. N.« — n'a pășit în organele lui oficioase contra acestei violări de drept, de unde rezultă în mod clar, că aprobă cele întemplate. Tot așa de aspru se exprimă »Vossische Zeitung«, care scrie între altele: Ce s'a întemplat, nu se mai poate ascunde. Tribunalele maghiare au comis față de ordinea de drept un act de brutalitate numai, ca să facă o plăcere dușmanilor ce-i are Germania. Întemplările acestea au indignat din samă afară pe Germanii din Ungaria și din epistolele, ce vin de acolo, transpiră o mare desperare. Tribunalele maghiare înstrăinează pe sincerii lor prietini germani, căci alungând pe Germanii din Ungaria în brațele desperării, nimicindu-le sentimentele lor naționale, vatemă Germania aliată.

O nouă condamnare. Scriitorul german Alois Krisch a fost condamnat în 26 Sept. n. de tribunalul din Seghedin pentru pretinsă agitație la 4 luni temniță de stat și 200 coroane în bani.

A. Krisch, originar din comit. Torontal, a fost funcționar în fabrica »Sanitas« din Budapesta. Aceasta l-a demis din serviciu în urma agitațiilor făcute de »Függ. Magyarország«, care cerea boicotarea fabricii. El a intrat apoi ca șef al administrației dela »Deutsches Tagblatt für Südungarn«. Articolul incriminat, publicat în »Grosskikindaer Zeitung«, e un apel către Șvabi să nu-și renege naționalitatea.

SCRISORI.

Serate de ale meseriașilor români.

Localul »Reuniunii sodalilor români din Sibiu«, frumos mobilat și bine adjustat — ave Joi, în 25 Septembrie n. c., data ținerii ședinței literare, înfățișarea unei sale, în care numeroșii oaspeți, din toate păturile noastre sociale, asistă la o festivitate școlară. Măreția sîrbării a fost mult ridicată prin bravul cor al seminaristilor de sub conducerea harnicului cleric, dl Augustin Bona, care mereu își pune prețioasele cunoștințe în

serviciul causei meseriaşilor noştri. Cum reuniunea în tot timpul anului şcolar, ajutată este de bunii elevi ai seminarului »Andreian«, presidentul reuniunii, dl *Victor Tordăşianu*, în cuvântul de deschidere al şedinţei, scoate în relief menirea culturală a reuniunii noastre şi o asemănă cu un fel de şcoală, care cu binevoitorul concurs al inteligenţei noastre — nobilitează mintea şi inima. Reuniunea sodalilor compusă cea mai mare parte din industriaşi recrutaţi din diferite părţi, cu diferite vederi şi obiceiuri, cu şi mai diferită creştere familiară şi mai presus de toate cu foarte puţină creştere şcolară, ea — fără a uita de datorinţa, ce fiecare meseriaş o are în ce priveşte perfecţionarea în branşa proprie — se are chemarea de a dezvolta simţul de colegialitate, de a lucra la nivelul obiceiturilor diferite, de a da meseriaşului nostru ceea ce a întrelăsat de a primi din cauze nouă bine cunoscute, în familie şi în şcoală.

Între săile şi mijloacele, de cari reuniunea se foloseşte în această grea, dar' nobilă a sa chemare, presidentul nostru vizază la venirea în contact nemijlocit a meseriaşilor între sine în localul reuniunii, şi aci la însuşirea obiceiurilor bune, la citirea de cărţi bune şi folositoare, la probele de cântări, la repetiţiile pieselor teatrale, la şedinţe literare, la producţiunile noastre publice. În reuniune măiestrul leagă cunoştinţe cu sodalii harnici şi viceversa, şi tot aci ne facem cunoscuţi publicului mare, care până aci în trebuinţele sale se folosea aproape exclusiv de măiestrii străini. Cât de mare importanţă are reuniunea noastră, se va dovedi în curând la expoziţia industrială, pe care numai lucrând cu toţii şi dominând între noi frăţească dragoste, neapărată în ori-ce societate, sântem în stare a o organiza. Ea ne va prezenta publicului nostru ca pe buni, harnici şi deştepti împreună muncitori.

Expoziţia din a. c. mai are şi acea particularitate, că intruneşte la un loc pe ţăranul cu meseriaşul şi cu inteligentul nostru, ca dovadă, că numai lucrarea armonică a tuturoră ne poate asigura bunăstare şi înflorire.

Nu pot lăsa neamintit de astă-dată — zice vorbitorul — fără de a lipsi dela o sfântă datorinţă creştinească — cazul trist al trecerii la cele vecinice a neobositului nostru conlucrător *Ioan Pamfilie*, măiestru pantofar, care abia intrat în viaţă, spre durerea noastră a tuturoră a trebuit să părăsească această vale a plângerilor. Prin cinstea din urmă, ce 'i-am dat o răposatului, asistând la înmormântare atât noi, cât şi întreagă reuniunea de pompieri din loc, al căreia zelos membru a fost — vrednic ne-am făcut de cinstea obşteii, ear' prin modestul ajutor bănesc, ce 'i-am imbiat mult intristatei noastre prietene, acum văduvei *Evelina Pamfilie n. Luca*, pe noi însine ne-am ajutat! Fie-ca bunele însuşiri, hărnicia şi alipirea caldă, ce a avut răposatul către reuniunea noastră, să ne fie la toţi de viu şi bun exemplu.

În cele din urmă dl president mulţumeşte dlui Bena şi cetei sale de corişti pentru conlucrarea la începutul acestui nou an şcolar şi declară şedinţa a 9-a deschisă.

După-ce dl *Ioan Apolzan*, în calitate de notar al Reuniunii, citeşte procesele verbale din şedinţele administrative din luna Septemvrie, corul elevilor seminariali (14 elevi din cursul III lea teologie) esecută cu rară precizie şi cu multă însufleţire 2 compoziţii corale, datorite dirigentului *Augustin Bena*, cari au fost mult aplaudate. Sodalul oismar dl *Filimon Delorean*, de astă-dată derailând de pe terenul comicismului, unde cu timpul are să fie acasă, ne-a recitat o poezie eroică de V. Alexandri. Noul sodal croitor dl *Naftanail Aflatu* 'şi-a făcut intrarea între debutanţii noştri cu declamarea unei alte poezii de V. Alexandri, convingându-ne, că dacă îşi va da silinţă va ajunge să se numere între bunii declamatori. Mai bun efect ar fi produs asupra auditorului, dacă dl Aflatu ar fi recitat versurile poetului nostru cu mai mult calm şi cu mai puţină grabă. Bună impresie ne-a făcut dl *Nicolae Neagoe*, sodal croitor, prin declamarea poeziei »Paşa Hasan« de G. Coşbuc. Dl *Demetriu Azente*, culeg-tip, reintors în mijlocul nostru, după împlinirea serviciului militar de 3 ani, s'a înrolat acum ca un adevărat stegar la armata noastră. D-sa ne-a citit cu pricepere rară poezia »Gelosie« de Haralamb Leca. Dl *Filimon Delorean* mai apoi ne-a ţinut în continuă bună dispoziţie prin cetera bucăţii hazlii »Sub car 'mi-ai aşternut« de Sandu pungă goală, ear' după d-sa harnicul *Nicolae Neagoe* păgind din nou la tribună, ne-a recitat frumos poezia »Rea de plată« de G. Coşbuc.

Drept variaţiune dl *Ioan Apolzan* ne-a citit frumoasa scrisoare (publicată în foiaşa »Tel. Rom.«) adresată presidentului reuniunii de dl *Ionel Luch*, sodal cofetar în Viena, scrisoare ce ne-a făcut să admirăm frumosul stil şi ideile dlui Luch, care va înbogăţi expoziţia cu diferite zaharicale, torte etc. În fine dl *Dem Azente* ne-a declamat poezia »Dormi în pace« de Vlăduţă cu o măiestrie şi cu sentiment neîntrecut. Viile aplause, ce nu voiau să înceteze, sânt mărturie vie despre gradul înalt, la care dl Axente a ajuns în arta declamatorică. Corul bravilor seminarişti a încoronat prestaţiunile frumoasei şi instructivei noastre serate.

Deplin satisfăcuţi la orele 10^{1/2}, ne-am îndepărtat zicându-ne la revedere la a 10-a şedinţă literară din ultima Joi din luna Octomvrie după călindarul nou.

„Suveică“.

Sfinţire de cruce şi încă ceva.

Tirnova, 22 Sept.

În 21 Septemvrie ziua naşt. Născ. de Dumnezeu a fost o zi de o întreită însemnătate pentru poporul nostru din comuna Tirnova. Des de dimineaţă ne-a trezit din somn bubuitul »Pivilor« (Treasuri), care urmat de glasul duios al clopotelor ne chema la sf. biserică.

După săvîrşirea utreniei se adună mult popor dinaintea bisericii, unde este ridicată noua cruce, care are o înălţime de 3 metri (ridicată pe spesele unor credincioşi ai bisericii noastre, adunaţi fiind banii prin contribuiri benevole cu colecta începută de dl Ioan Turnea, preot în loc). Era la orele 8 şi jum. dimineaţa, când se adunară 14 voinici

încălecaţi pe caii lor micuţi, dar' luţi ca vântul, cari formară un »Banderiu«, în frunte aveau un steag alb cu margine albastră şi la mijloc o cruce roşie, pe care îl purta unul dintre călăreţi, ear' ca conducători au fost domnul Rusalin Pagu, codrean, după aceea plecaram cu toţii spre întimpinarea dlui Max. Popovici, protopresbiter în Bocşa-montană, de care se ţine şi comuna noastră Tirnova.

Înainte mergeau călăreţii, după ei domnii: preotul Ioan Turnea, învăţătorul P. Dalea şi mai mulţi alţi inteligenţi, apoi veni musica şi în urmă grosul poporului. Musica cu mulţimea poporului au aşteptat în marginea satului şi d-nii I. Turnea, preot, P. Dalea, învăţător, N. Constantin şi banderiu de călăreţi au mers până la locul aşa numit »Poiana-Nucului«, unde aşteptară trăsurile cu mult stimaţii oaspeţi. După câteva minute sosiră şi cei aşteptaţi, cari au fost întimpinaţi cu puternice urări de »să trăească« şi luând călăreţii trăsurile în mijloc plecară înspre sat. Ajungând la marginea satului încă au fost întimpinaţi cu puternice urări de »să trăească«. Aci oprindu-se trăsurile pe un moment, tinăra fecioară Floarea C. Fortun (fiica codreanului comunal, Trand. C. Fortun) îi prezintă dlui protopresbiter un frumos buchet de trandafiri, asemenea şi mult stimatei d-sale doamne. Mulţumind dl protopresbiter, am pornit mai departe şi am mers cu toţii până la crucea din nou ridicată, unde a fost întimp. dl prot. de antistia comunală, în frunte cu judele prim., dl Blagoe Voina.

Crucea era frumos împodobită cu cununi de flori şi pe fiecare stîlp dela gardul ce încunjură sfânta cruce era câte un brăduţ de 150 metri, încărcat cu tot felul de zaharicale şi poame, dăruite de doamna Maria Cimponeriu, învăţătoreasă ved., şi de alte femei evlavioase. Aci mulţumi m. o. domn protopresb. poporului pentru frumoasa primire ce 'i-au făcut şi apoi se retraseră pe vre-o câteva minute spre recreare la locuinţa preotului local. Într'aceea apropiindu-se timpul pentru începerea sfintei liturgii am mers cu toţii la sf. biserică. Serviciul dumnezeesc a fost celebrat de dl protopresbit. M. Popovici, asistat fiind de domnii preoţi: Ioan Turnea din loc şi Traian Stoica din Soceni, ear' răspunsurile liturgice au fost esecutate de dl învăţător P. Dalea, dl jude primar Blagoe Voina şi de ceilalţi călăreţi. Irmosul naşterii Născ. de Dumnezeu 'l-au cântat domnii învăţători P. Dalea din loc şi Ioan Dorea din Soceni.

Până-ce dl protopresb. a uns credincioşii cu unt de lemn, preotul din loc a citit numele acelor credincioşi, cari au binevoit a dăruî pentru ridicarea sf. cruci. Dintre acestia cu bucurie semnez pe domnul Dr. Petru Mladin, medic cercual în Brebul, şi dl Alex. Crăciunescu, notar cerc. în Soceni (ne având lista de contribuiri la dispoziţie, nu pot semna pe toţi cari au dăruit, dar' speriez că aceasta va face-o epitropia biserică).

După aceea am eşit cu »Procesiune« la noua cruce, unde dl protopresb. — după săvîrşirea actului de sfinţire, ţinut o cuvântare ocazională, în care ne arătă

pe larg ce au fost sf. cruce în vremea păgânătății și ce este acum și totodată ne desfășură în cuvinte bine înțelese, că ce putere are sf. cruce, după aceea mulțumește dlui preot local și tuturor celor ce au contribuit și s'au ostentit pentru ridicarea sf. cruci, și apoi la urmă zice între altele: Vă predau această sf. cruce, sfințită, curată și nepătată, pe care să o păziți și să o respectați, și asemenea să vă învățați și pe copiii voștri să o păzească și respecteze întru mărirea lui Dumnezeu.

După aceea veni dl. preot I. Turnea cu douăzeci și una părechi de bărbați și femei, cari de mai mulți ani au trăit în nelegiuire și acum la stăruințele d-sale au alergat spre a depune jurământul de credință și a primi legătura cununiei, precum se cuvine fiecărui creștin adevărat (erau să fie peste 30 de cununii la sfințirea crucii, dar' din oare-care cauze nu s'au putut pregăti toți). Era ceva neobișnuit a vedea la oltă 21 de părechi de »sovnul« și cununa pe cap, cari când s'au prins toți de mână la »Isaia dântuește« cu nași cu tot au fost 84 de persoane. Într'aceea au ajuns și »Posatorul« și au luat două pose așa cum erau împrejur de cruce, ear' dl. protopresbiter cu cei sus numiți preoți îmbrăcați în odăjdii în mijloc lângă sf. cruce. După săvârșirea întregului serviciu dumnezeesc m. stim. oaspeți au fost poștiți la masa ospitală a dlui preot local, care a fost bine aranjată. Noi ceilalți am mers fiecare la ale sale spre a veni ear' la petrecerea cu joc, ce s'a început la 3 ore d. a., unde am jucat și ne-am petrecut până seara. Înaintând timpul și începând a întuneca se pregătiră și oaspeții de plecare, ear' dl. protopresbiter urcându-se în trăsură încă odată le mulțumi bravilor Tîrnoveni și le dete binecuvântarea d-sale, la care răspunseră Tîrnovenii în puternice urări de »să trăească« ce nu mai erau să se sfirșească și între asemenea urări plecară m. stim. oaspeți, ducând cu sine — întru-cât am auzit — cele mai plăcute suveniri din comuna noastră. Între m. stim. oaspeți, ce ne-au onorat cu prezența d-lor, am putut remarca pe dl. protopresbiter Maxim Popovici cu doamna, dl. S. Porcolab și doamna ved. Pocean, din Bocșa-mon., dl. Dr. Petru Mladin, medic cercual în Brebul, dl. Traian Stoica, preot, dl. Ioan Dorca, învățator cu doamna, dl. Const. Moisoi, codrean, dl. Ioan Bolcian, codrean cu soția, dl. Nicolae Micu, cântăreți toți din Soceni și dl. Mihail Turnea, tatăl preot. din loc. dela Bolvașnița.

Drept aceea rog pe acei st. domni și doamne mai sus numiți, ca să binevoiască a primi și pe această cale sincerile noastre mulțumiri pentru osteneala ce și-au luat a participa la sărbările și petrecerile noastre.

Nu am dat acestea în public numai spre a cuprinde locul din preșutul ziar, ci am vrut ca să fac cunoscut on. public cetitor, că unde sunt conducători harnici și popor ascultător multe lucruri frumoase și bine plăcute lui Dumnezeu și oamenilor se pot face. Și așadar' cu drept cuvânt putem zice: Laudă se cuvine dlui preot Ioan Turnea, laudă se cuvine și dlor Petru Dalea, învățator,

Blagoe Voina, jude-primar, Filip Dalea, episcop I., Ioan Blagoescu și Constantin Linția Turcu, cari la toate lucrurile bune dau mână de ajutor harnicului nostru preot și laudă se cuvine și bravilor Tîrnoveni, cari întru toate cele bune ascultă de conducătorii lor. Începând la toate lucrurile cu »Doamne ajută«, acum să zicem cu toții »Doamne mulțumim-ți Tîe«, că ne-ai învrednicit a săvârși un lucru bun.

Petru Gheștu,
păzitor la calea ferată.

Literatura română și V. Alexandri.

Dacă aruncăm o scurtă privire asupra trecutului poporului român dela jumătatea secolului al XVII-lea până la ceea a secolului următor, observăm, că starea culturală stă pe o treaptă cu îmbunătățirea materială a lui, cu traiul. Românii din principatele stăpânite de domni străini, cum au fost Turcia ori Rusia, n'au putut arăta progres pe nici un teren cultural, căci în cele materiale erau sărăcoși, în cele spirituale earăși nu li-se da prilej, cu un cuvânt timpul n'a fost potrivit pentru așa ceva.

Mica mișcare culturală dezvoltată de poezii secolului al XVIII-lea avu acel fruct binefăcător, că renviă și reînțări ideea fundamentală a regenerării poporului român, făcū cunoscută la toate păturile poporului român originea lui dela vechii Romani; aceea mișcare a dat curaj spre începutul culturii poporului român și unitatea neamului românesc.

Pe cât se mărea progresul în cele materiale, pe atât înaintă și în cele spirituale. Anul 1821 a adus și principatelor bucurie, de oare-ce putură să și aleagă principii din sângele lor propriu. Cu începutul secolului al XIX-lea boerii începură a și trimite fiii la universitățile din Franța și Germania. Ideea regenerării și a unității neamului românesc și încă multe altele chiar prin tinerii rentorși din străini s'au plantat în toate păturile poporului. Cei dedicați serviciului Muselor cu jumătatea secolului XIX-lea înaintază pe urma celor mai renumiți moderni din străini. Adevărate talente poetice sunt acestea, ei sunt însă numai imitatorii geniilor moderne și chiar prin asta se deosebesc de noua stea apărută pe cerul poeziei: Alexandri.

Poet în toată puterea cuvântului, artist desăvârșit. În poeziile lui de aur gingășia, simțurile și iluziunile, ce au frământat inima Românului, au găsit o puternică expresiune. El a dat mai întâiu atenția cuvenită poeziei populare; el a înțeles mai întâiu însemnătatea poeziei populare pentru dezvoltarea celei culte. Se interesează de literatura populară pentru frumusețele ei. »Dacă vreunul din oamenii, ce au mânăuit condeiul, a avut o înfrurire asupra dezvoltării culturale și naționale ale Românilor; dacă vre-un glas a fost ascultat cu drag din colibă, până în palat; dacă vre-un poet a știut să facă să răsună în limba poeziei artistice struna inimii poporului, apoi de sigur, că a fost Vasile Alexandri« — zice Xenopol.

Limba opurilor sale e fără păreche, versul lui poate servi de model, tot așa și forma corectă a gândirii și frumuseța ritmei. Ritme mai sonore, mai strălucitoare numai la Eminescu găsim. Pe lângă stilul său artistic, alte calități ale scrierilor lui sunt bogăția invenției și originalitatea. Obiectul opurilor lui e iubirea patriei, a libertății, a binelui comun. Ori-ce rînd al lui esotă în inima cetitorului simțiri nobile și generoase. Podoaba tinereții îi rămâne statornică până la sfârșitul vieții sale. Cu plăcere cântă natura cu frumusețele ei; dragostea și adevărul. Și dînsul imitează, ia idei din izvorul cel nesecat al poeziei populare. În preocuparea cu poezia populară dobîndește talentul său poetic poleirea cuvenită a unui »rege al poezilor«. Cu un cuvînt, pe cât au fost antecesorii lui Vasile Alexandri influențați de străini moderni, pe atât a fost dînsul de poezia populară. În ritmul, armonia și musica, ce reiasă din citirea versurilor, aceste fac pe Vasile Alexandri adevărat poet popular ca și care altul n'a știut să pătrundă în păturile ascunse ale inimii. Știad-a el poezii francezi, italieni și germani, dar' nici unul nu l-a impresionat așa de tare, ca poetul popor român.

Eată dar' deosebirea între antecesorii lui și el. Cu mult foc a cântat libertatea, acela i-a fost cel mai dulce moment din viață. Când a văzut cu ochii proprii realizându-se scopul mult dorit: Unirea principatelor în anul 1859, pentru care atât de mult a ostăcit, a exclamat: »Mi-am văzut visul cu ochii; de-acum pot să mor ferice!«

Înaintarea principatelor unite sub un singur șeptu pe calea progresului și a culturii și respectarea neamului său de toate popoarele civilizate i-au fost primul și ultimul dor.

Pe cât de mult au prosperat Românii prin primul Rege, pe atât de mult a folosit Vasile Alexandri literaturii române, care prin activitatea lui a dobîndit un avînt puternic.

În urma activității lui dobîndiște numele de »rege al poezilor« români; ear' poet desăvârșit poporal l-a făcut aceea împrejurare, că a ales idealul cel mai sublim pentru un individ, ce pășete în serviciul muzelor, adică poezia populară, în care — după cum zice dînsul — s'a îndrăgostit până dincolo, ca într-o fecioară cu părul de aur, ce e atât de frumoasă, că la soare te poți uita, dar' la ea nu.

Meritul lui de frunte e, că a pus temelie literaturii naționale prin descoperirea și introducerea poeziei populare în literatură. Alexandri apare ca deșteptătorul simțului național, ca cântărețul momentelor mari din șirul de evenimente, la cari a asistat.

Mult a lucrat Vasile Alexandri pentru înaintarea cauzei române, pentru cultura neamului său, cu vorba și condeiul său. Drept aceea să învățăm dela acest mare bărbat și poet eminent al neamului românesc simțul de unitate, iubirea cea înflăcărată de limbă, națiune, patrie și libertate!

»Mare poet Alexandri, al tău nume mult stimat: De toți fiii României, va fi, va fi'n vezi păstrat!«

Ioan Todușu.

O statistică.

(Urmare și fine)

Cercul bisericesc al Cincului.

Numele comunei	Popo- rțiunea	Sași	Români		In procente	
			Sași	Români	Sași	Români
Agnita	3940	2565	847	65.1	21.4	
Barcut	1094	622	395	56.8	36.1	
Bruia	1047	546	487	52.1	46.5	
Birghiș	1095	44	799	4.—	72.9	
Făgăraș	6457	1243	2292	19.2	35.5	
Cincu-mare	2534	1264	1107	49.8	43.7	
Gherdal	370	242	128	65.4	34.5	
Hundrubechiu	773	466	295	60.2	38.1	
Iacobeni	1078	646	416	59.9	38.5	
Cinșor	925	580	325	62.7	35.1	
Sânmartin	1169	753	411	64.4	35.1	
Merghindeal	1245	762	472	61.2	37.9	
Noistat	706	475	226	67.2	32.—	
Proșteea	862	333	515	38.6	50.7	
Retișdorf	1056	226	759	21.4	71.9	
Rorbac	562	309	156	54.9	27.7	
Ruja	1075	627	448	58.3	41.6	
Șaroș	1101	658	430	59.7	39.—	
Șulumberg	1276	587	660	46.—	51.7	
Selistat	710	361	347	50.8	48.8	
Toarcla	889	361	519	40.6	58.3	
Vêrd	685	194	491	28.3	71.6	
Vesêud	567	310	256	54.6	45.1	

În cercul bisericesc al Cohalmului.

Tichiș	1484	993	243	66.9	16.3	
Ferihața	788	556	217	70.5	27.5	
Draos	1011	593	297	58.6	29.3	
Felmêr	1115	450	648	40.3	58.1	
Ugra	1407	550	680	39.—	48.3	
Homorod	1514	689	340	45.5	22.4	
Cața	1309	595	588	45.4	44.9	
Lavnic	797	476	294	59.7	36.8	
Cohalm	2968	1276	987	42.9	33.2	
Ciser	839	570	151	67.9	17.9	
Jibêrt	1376	766	538	55.6	39.1	
Ștena	1358	606	744	44.6	54.7	
Straitfort	1183	642	344	54.2	29.—	

În cercul bisericesc al Reghinului.

Petele	1854	1116	461	60.2	24.8	
Bociu	1590	1424	90	89.5	6.3	
Debrad	1903	1815	19	95.3	—,9	
Ida-mare	1120	226	612	20.1	54.6	
Loghig	872	147	519	16.8	59.5	
Idiciul-infer.	937	859	31	91.6	3.3	
Idiciul-sup.	812	743	5	91.4	6.1	
Pasmoș	886	368	504	41.5	56.8	
Reghin	6552	2939	1009	44.8	15.3	
Teaca	2554	1179	586	46.1	22.9	
Voila	926	868	50	93.6	5.4	

Teatru sătesc.**PĂCALĂ ARGAT**

comedie în două tablouri

de N. Rădulescu Niger.

(Urmare.)

TABLOUL II.**SCENA III.***Mirea, Chiva apoi Păcală.*

Mirea. Înțelege-te cu Păcală, dacă ai cu cine!... Și nu-ți cui să las vorba... că am nevoie de unchișorul?

Chiva. Bună vremea, mămucoșă...

Mirea. Ce-i mătușă Kivo?

Chiva. D-ta, Mireo? Da nu-ți nimeni de-ai casei.

Mirea. A fi în ceea parte, cuminții, că aici am dat peste Păcală.

Chiva. Apoi, că mi-i fin...

Mirea. Mai bine botezai un mânz, că s'ar fi făcut om.

Chiva. Nu mai grăi așa, mămucoșă, că-i păcat...

Despre dări și aruncuri.

(Urmare și fine.)

Datorința pentru munca publică o poate săvârși ori-cine sau o poate recumpăra. Comuna poate hotărî, cu învoirea comitetului administrativ, ca să se plătească o parte din aceasta, ceea ce nu se poate preste jumătate din munca datorită.

Suma răscumpărării se hotărăște prin consiliul comunal în raport cu prețurile din localitate. Contra celor hotărîte de consiliu se poate apela la vicecomitele și contra hotărîrii acestuia în timp de 15 zile la comitetul administrativ. Preste tot au aceste 2 autorități să hotărăscă în toate afacerile privitoare la munca publică.

Despre îndatorirea la munca publică își are fiecare comitat statutul său, cuprins după dispozițiile de mai sus.

Adausul pentru învartirarea militară. Comitetele sunt imputernicite să facă un arunc și pentru o împărțire potrivită a greutăților isvorite din învartirarea militarilor. Fiecare comitat își are în privința aceasta statutul său, în care se stabilește, care dare de stat să se iee ca basă. Tot statutul acesta hotărăște, cum să se administreze și cum să se folosească acest arunc. Regulă generală e, că pentru acest arunc să ia drept basă darea de casă, socotindu-se un $\frac{1}{8}$ sau cel mult $\frac{1}{3}$ din ea.

Darea școlară. Spesele pentru susținerea școlii comunale le suspoartă în primul rând comuna, de aceea ea poate să facă un arunc pe ori-ce cetățean, care se ține de comună. Aruncul acesta nu poate să treacă preste 5% din dările de stat, dintre cari numai adausul general la darea de venit nu se ia de bază. Aruncul se poate folosi numai pentru scopuri culturale.

De-ale meseriașilor.

(Urmare și fine.)

Reuniunea meseriașilor din Sêliște a fost fondată la anul 1882 cu scopul de a promova meseriile. Numărul membrilor la finea anului trecut a fost: de sine stătători 46, nu de sine stătători și ajutori câte 6, la olaltă 58. Taxa de membru pe an e: de independent 4 cor., de dependent

(caltă) și ajutorul câte 2 cor. Avera totală a reuniunii a fost de 2560.55 cor., în care sumă sunt cuprinse și 21.12 cor. *taxe de membru restante* (626 cor. din anul 1901, ear' 14.86 din ceialați ani). *Intratele* în decursul anului au fost de 332.06 cor., ear' *esitele* (între cari se află și acoperirea deficitului de 738 cor. din 1900) de 304.03 cor., a rămas deci un *plus de cassă* de 2803 cor. (Date privitoare la activitatea reuniunii și la starea clasei noastre din această localitate nu avem încă).

Reuniunea sodalilor români din Cluj, înființată de 30 de ani, numără, — după raportul său datat din 28 Aprilie, — 50 membri, și anume: 29 fondatori, 20 ordinari și 1 ajutor. Ședințe de ale comitetului s'au ținut 11. Sub îngrijirea reuniunii stau și elevii susținuți de unii binefăcători, — așezați la diferite meserii, — în număr de 45. Binefăcătorii acestor elevii au trimis din anul trecut până la data raportului 1200 cor., din cari comitetul a spesat ca taxe de școală, vestminte și taxe de liberare (drept sodal) 793.56 cor. Afară de cei ajutatori se mai află în Cluj încă 58 elevi, — la olaltă deci 105 elevi români.

Din catalogul măestrilor și sodalilor reese, că aceștia sunt 131 la număr: măestri 77 și sodali 54, reprezentând primii 23, cei din urmă 14 ramuri de meserii.

Sodali, după bransă, sunt: 2 tipografi (Ioan Lucaciu și Ioan Horvat), 1 croitoriu (Vasile Lucaciu), 4 pantofari (Ioan Duma, Mihail Macarie, Ioan Ungur și Alexandru Lucaciu), 5 ciobotari (Vasile Macarie, Ioan Olosuteanu, Grig. Vajos, Vasile Cântă și Iosif Bulboaca), 2 tăbăcari (Ioan Todorean și Ioan Gavril), 3 fauri (Gregor Cuibus, Gregor Lenghel și Vaslie Balint), 2 dulgheri (bărdași) (Teodor Greța și Gregor Moldovan), 14 zidari (George Tanț, Stefan Erdelyi, Ioan Barcian, Alexandru Barcian jun., Alexandru Barcian sen, Iosif Szabó, Georgiu Câmpean, Vasile Rus, Ioan Chiorean, Georgiu Broșcoiu, Iosif Cuscan, Iosif Gădălian, Arpad Rus și Iosif Turdean), 1 măsariu (Gregore Moldovan), 3 lăcătuși (Ioan Turdean, Ioan Mercan și Iosif Pop), 9 vâpsitori (Iosif Fekete, Alexandru Redean, Stefan Vlădău, Ioan Tanț, Alexandru Farcaș, Vasile Crișan, Ioan Burdea, Ioan Rus și Vasile Anderco), 1 petriar (Ioan Moldovan), 1 tapetariu (Alexandru Nemeș jun.), 5 jimblari (Carol Gădălian, Mih. Gădălean, Ioan Iuhas, Alexandru Dan și Iuliu F. Negruf).

Păcală. (se întoarce o'un braț de lăicere). Cioă să le scutur. Ce să fac mai degrabă? Să scutur? ori să defund?... Bună ziua nașă...

Chiva. Bine te-am găsit fine...

Mirea. Mă Păcală, ascultă coala la mine și pe urmă îi face.

Păcală. Curânduială... curânduială... Stai să puiu lăicerele... (le pune grămadă). Acums... spune...

Mirea. Deschide urechile bine să nu faci vre-o pozna. Să spui lui Moș Sfătos, că l-am căutat, și că să vie la primărie să liniștească o sfadă mare... Da să vie negreșit. Auzit-ai?

Păcală. Auzit...

Mirea. Să-i mai spui, că-l aștept și eu acolo...

Păcală. Acolo...

Mirea. Ții minte?

Păcală. Țiu.

Mirea. Rămas bun... (ese).

Păcală. Ei, ai ascultat nașă? Ai văzut? Mai trebuie să ții și minte,

după ce că nu mi ved capul de treabă...

Chiva. Las' că ești tinăr și voinic fine...

Păcală. Și ce te aduse pe la noi?

Chiva. Avem o vorbă cu Sanda...

Păcală. Leica Sanda scaldă copilul... Spune-mi mie...

Chiva. Apoi am venit după un căuș cu faină și după o lingură de untură, că mi-s'a întors Dinu dela schimb și tare aş vrea să-i fac mămăligă în ochiuri...

Păcală. (îngându-se pe buze). Cum aş mânca și eu nașo... că tare-s' jinduit...

Chiva. Apoi... îi veni și d ta...

Păcală. Da am vreme nașo?... Când socot că hai s'au isprăvit toate, răsar altele... și mă dihoc de muncă... Eacr, odihnitu-m'am eu o clipă din zori?

Chiva. Săracu băiatul? Da îi spui Sandei, hai? Și mai degrabior...

Păcală. Până-n seară ai căușul și lingura... Ce-o să mai inghiță curcanul!

Măestrii sînt: 4 țicriitori (Alexandru Borza, Chirilă Chiorean, Nicolae Moldovan și Nicolae Cachi), 9 pantofari (Alexandru Nemeș, Alexă Hurducaș, Ioan Suci, Vasile Săncrăian, Iacob Circa, Alexandru Budean, Filip Maier, Lazar Crănciovan și Vasile Dolian), 9 ciobotari (Andrieu Casian, Mihail Mera, Iosif Mihu, Traian Botezan, Petru Oltean, Simeon Bontidean, Alexandru Ciula, Demetriu Lucaciu și Ilie Perșa), 2 fauri (Teodor Cui-bus și Samuilă Olosutea), 4 rotari (Gregore Borza, Ioan Lăpușan, I. Curtean și Ioan Tanțau), 8 dulgheri (Petru Maja, Ioan Pop, Vasile Turc, Ioan Meșter, Aurel Stanciu, Teodor Silaghi, Alexandru Bucșa și David Pinte), 3 butnari (Stefan Pop, Demetriu Dan și Iosif Holom), 5 măsari (Ioan Moisa, Stefan Molnar, Stefan Pop, Petru Muntea și Ioan Moldovan), 3 olari-cuptorari (George Carabian, Gavriil Carabian și Georgiu Sevan) 2 petrari (Ioan Nagy și Alexandru Nagy), 4 pardositori (Constantin Nasta, Iosif Crișan, Ioan Pop și Andrieu Ianchi), 1 corfariu (Iuliu Muste), 1 hornariu (George Morosan), 3 măcelari (Georgiu Milociu, N. Schiopoia și Danilă Căpușan), 1 jimblar (Nicolae Petroviciu), 2 morari (Ioan Marinca, e și arëndatoriu morii orășenești, Nicolae Oltean, e și arëndatoriu morii plebaniei), 5 speceriști de beuturi (Emanuil Munzat, Nicolae Barb, Vasile Vința, Georgiu Lucaciu și Vasile Radna), 1 fântânariu (Ioan Rodnic), 5 birjari (Iosif Fekete, Trifan Fekete, Vasile Burdea, Georgiu Balog și Ioan Bota), 2 zidari (Stefan Ilea și Alexandru Gelan), 1 cafegiu (Moldovan, »Grand Hotel«), 1 ospătariu (Teodor Nicoară), 1 manipulant de vin (Mateiu Ursuliac).

Reuniunile, cari până acum nu ne-au trimis rapoarte, sînt rugate să grăbească cu trimiterea lor, pentru-ca să le avem până în Octomvrie, când cu privilegiul expoziției, ce se va arangia de Reuniunea sodalilor români din Sibiu, *probabil ne vom întruni în a doua conferință a noastră.*

În acele localități însă, în cari reuniuni de ale noastre nu există încă, dar' în cari meseriașii noștri se află în număr mai mare, ar fi consult dacă vre-un bărbat cu dragoste față de cauza noastră ar lua acest angajament asupra-și și ar compune un astfel de raport.

Sibiu, în 28 August n. 1902.

I. Apolzan, not Reun.

Expoziția industrială din Sibiu.

Dela sate.

Preoteasa noastră, d-na *Elisaveta Suci*, a primit rolul de a aduna pe lângă consemnare lucrările de espus. În listă până de present avem 16 frunțase exponente cu aproape 50 bucăți lucruri efectuate de mîna țerancelor noastre. Primăria ea însăși dă mîna de ajutor în această direcțiune harnicei noastre preotese.

Măistrul cojocar domnul *Nicolae Macrea* se îndeletnicește cu pregătirea unui frumos cojos pentru expoziție.

Representanța comunală a votat pentru premii 10 coroane, cari să poarte numele comunei noastre și să se dea cu preferință esponenților din Topârcea.

Din cercurile meseriașilor.

Măistrul sitar dl *Grigoriu Suci*, se pregătește pentru expoziție cu diferite lucrări din bransa sităritului.

Dl *Alexandru Nemeș senior*, măistrul faur, și fiul d sale dl *Alexandru Nemeș junior*, sodal rotar, precum ni-se asigură, se vor presenta la expoziție cu o frumoasă caretă (trăsură) pe arcuri

Dela comitetul dirigent.

Comitetul aranjator al expoziției industriale, ce se va ține în Sibiu cu începere din 19 Octomvrie n. a. c., a lansat o invitație călduroasă către doamnele și d șoarele din loc, ca să binevoiască a-și da prețiosul concurs în scopul reușitei cât mai perfecte a expoziției.

La apelul acesta au răspuns aproape 40 doamne și d șoare, luând parte la consfătuirea, ce s'a ținut în Dumineca trecută d. a. în sala dela »Gesellschaftshaus« unde se va ține și expoziția, la care consfătuire pe lângă biroul expoziției au luat parte și alte persoane.

Hotăririle luate cu această ocazie sînt pe scurt cam următoarele:

Doamnele și d șoarele, constituind un comitet, vor lua parte activă la facerea planului de aranjament intern și la decorarea și aranjarea salelor de expoziție, ear' sub durata expoziției au luat îndatorirea de a face onorurile casei precum și aranjarea unui bufet permanent, cu prețuri moderate. Tot în

scopul indicat comitetul aranjator va invita mai multe fete din familii frunțase sătești, cu espresa rugare ca dîsele să se presente în *portul original din satul lor*. Aceste fete vor funcționa pe lângă d șoarele din Sibiu tot ca gardă de onoare sub întreaga durată a expoziției și anume după sate, așa ca într'o zi să fie presente cel puțin 4-6 fete dintr'un sat, în ziua a doua tot atâtea din alt sat etc.; în ziua deschiderii și a închiderii expoziției vor lua toate parte.

S'a luat apoi inițiativa creării duor premii în bani pentru expoziție, unul »Premiul doamnelor din Sibiu«, ear' al 2-lea »Premiul d șoarelor din Sibiu«. În legătură cu aceste premii s'au pus la cale încă două, și anume: »Premiul bărbaților din Sibiu« și »Premiul junimii din Sibiu«.

De importanță deosebită este însă chestiunea *păpușilor costumate*, sulevată de presidentul *Dem. Comșa* și întâmpinată cu viuă complăcere din partea tuturor celor prezenți.

Împrumutând ideea dela regina-potetă a României, e vorba ca să se facă și aici la noi o *colecțiune de păpuși*, cari să represente *portul original al țeranului nostru* din diferite sate și ținuturi. Doamnelor și domnișoarelor și în general femeilor noastre le este impusă datoria de a lucra fără preget la realizarea acestei frumoase întreprinderi.

La caseriatul expoziției a intrat suma de 30 cor., administrată de primăria comunei Sibiu, pentru premii.

PARTEA ECONOMICĂ.

Cultura prunilor.

(Urmare și fine).

La pruni nu e prea bine să tot ciontăm, după-cum e datina la ceialalți pomi. Cel mult toamna, după-ce culegem prunele, e bine a se cionta crengile uscate, vlăstarile de apă și alte crengi mai dese. De altcum în timpul din urmă s'au ridicat și câțiva specialiști contra ciontărilor prea dese la pomi și cu niște motive foarte convingătoare au arătat, oă de aceea nu mai trăesc atîta și nu

Chiva. Care curcan mămucută?
Păcală. Apoi așa le zice dorobanților... la oaste...

Chiva. Le-a fi zicînd... Da tei repezi d-ta să mi-le aduci?

Păcală. M'oi străcura nașo... că om sînt... când spui vorba...

SCENA IV.

Chiva, Păcală, Pricolici.

Pricolici. (se întoarce cu o basma foarte tare plină). Eaca și mătușă Kiva, aici?

Chiva. Nașo... la fin, dascăle... Da ce ți-i basmaua așa burduf?

Pricolici. Am strîns niște perje, din scuturătură...

Chiva. (rîzînd) Din scuturătură... pe vremea asta.

Păcală. Îs bune la ceva și prăjinele... pe unde n'ajungi cu mîne...

Pricolici. Vorba dumitale, Păcală...

Păcală. La urma urmei, bine oă v'ați nimerit amîndoi... Ia pune jos basmaua, dascăle...

Pricolici. Da la ce?

Păcală. O să vezi acușia... Apucă nașo de colea... (îi dă un capăt al unui laicer). Apucă și d-ta, dascăle de dincoace... iar' eu c'o nuea...

Chiva. Mă cam dor șalele, fine...

Păcală. Da căușul de făină și lingura de untură, nu te dor?

Chiva. Hai dar' mămucută...

Pricolici. Și eu... mă cam grăbiam...

Păcală. De ce nu ți-a fost degrabă când nu-ți era basmaua plină? Ia apucă...

Pricolici. Hai dacă-i așa... (apucă de-un capăt).

Păcală. N'a și nuiaua, dascăle...

Pricolici. Da parcă ziceai...

Păcală. Trage... și taci, oă eu muncesc din revărsat de ziuă...

(Dascălul începe a scutura cu baba).

Păcală. Ține bine, nașo... Dă mai tare, dascăle... Și mai pe la mijloc...

Și mai pe de margini... Așa... Gata unul... (Îl ia și îl pune pe laviță). Altul...

Pricolici. Dacă nu mai am vreme...

Chiva. 'Mi-a fi venit Dinu finișorule...

Păcală. Ei, hai... duceți-vă sănătoși... Am scuturat unul... Să chiamă oă le-am scuturat pe toate.

Pricolici. (luându-și basmaua). Nu uita ce ți-am spus de grâu, de colivă...

Păcală. Fir de grijă să n'ai...

Chiva. Finișorule...

Păcală. Făina, untura... nici să-ți treacă prin gând...

(În dascălul și Chiva). (El se lasă pe laviță). Valeu... am ostenit... Rău lucru argăția... Or să mă deșale... (glasul Sandei îl chiamă). (Sărind). Na! ear' mă chiamă... Înceai să-i duc lăicerele... (le înhață și le ea pe umăr, apoi iese în fugă).

se mai fac noi așa mari pomii acum ca mai de mult, fiindcă unii pomologi sînt tot tot cu cuțitul și foarfecile pe ei. Ce s'ar alege din un biet de copil, zic aceia, dacă astăzi i-am tăia un deget dela o mână, mâne unul dela un picior, poi-mâne o ureche ș. a. m. d. De ș gur, acela ar tot tînji, pînă-cînd în cele din urmă ar peri cu totul. Tot așa se întîmplă și cu pomii, dacă-i tot ciungărim.

Dacă vedem, că dela un timp prunul îmbătrânește și nu mai poate da roduri îmbelșugate, atunci îl putem întineri. Intineritul se face așa, că toamna, după-ce culegem prunele, retezăm coroana cea veche, ear' rana făcută o legăm cu lut amestecat cu balegă. Primăvara cînd dă mustul, es apoi pe marginea tăieturii tot atâtea mlădițe tinere, cari compun apoi cu timpul viitoarea coroană. Tot așa se poate face întineritul și la peri. Ceialți pomi după-ce îmbătrănesc, de regulă nu se mai pot întineri.

Peste iernă încă e bine, dacă trupina prunilor se văruește cu o amestecătură de două părți var și o parte de lut. Prin o astfel de văruire se stirpesc de o parte o mulțime de ouă de omide, pe cari le pun fluturii de pomi în scoarța lor, de altă parte le mai ține și cald peste iarnă mai ales.

Pe locurile acelea, unde prunului nu-i priește, vedem că nu se poate dezvolta, ci rămîne pipernicit. Astfel de pruni fac apoi de regulă și prunele așa mici și pipernicite, cari une ori oad încă înainte de a fi ajuns la coacere. Pe unde însă prunului îi priește locul, pe acolo crește repede și se face mare și puternic, producînd și prunele mai mari. De altcum mai fiecare ținut are un soi deosebit de pruni, mai mari sau mai mici, după-cum adecă e și pămîntul respectiv, în care se cultivă, mai bun sau mai rău.

Pe la noi sînt cunoscute prunele ordinare sau vinete, cum se mai numesc prunele de Bistrița, prunele lungărețe, prunele rotunde (crihinile) ș. a. Prunele se mănîncă mai cu seamă în stare crudă pe cînd au un gust foarte dulce-acriu și sînt cele mai sățioase între poame. Dacă economul are roduri tot mai im-

belșugate, atunci le mai și uscă pe cup-torul de poame, sau le ferbe de face liotar (miere) de prune din ele, sau le adună în căzi și buți de fierbe rachiu de prune din ele.

În apropierea orașelor mai mari ca și în depărtări mai mari, dacă cultivătorul le știe bine pacheta, prunele se plătesc mai bine, dacă se pot vinde în stare crudă.

Sînt ținuturi și pe la noi, unde cultivătorii strîng în anii roditorii parale foarte frumoase din vînzarea prunelor; sînt apoi altele, pe unde încă s'ar putè cultiva nu numai pruni, dar' și alți pomi roditori într'o măsură destul de mare, dar' ce folos, că pămîntul, dacă cumva nu se poate cultiva cu bucate sau ierburi, stă pîrlit la soare și spălat de ploii.

Vorba moșului Toma cu pomul: „Comoara stă dinaintea noastră ascunsă în pămînt“.

Ioan Georgescu.

Un învățător harnic.

Cenade, în Aug. 1901.

Cu plăcere vin a vă raporta și din comuna noastră lucruri bune și frumoase săvîrșite de aceia, cari lucră și se interesează de binele și înaintarea poporului.

În comuna noastră, de oare câțiva ani, la școala greco-catolică, funcționează ca învățător dl Nistor Tutelea. Dumealui pentru înaintarea școlii și a poporului, mai în tot anul a aranjat câte o petrecere împreună cu teatru al cărui venit a fost destinat în folosul școlii pentru acoperirea lipselor ei.

Vîzînd d-lui, că poporul nostru plantează pe la ferestri, pe lângă stradă ba chiar și în grădini, numai acați și sălci, s'a decis ca să formeze în grădina școlii o grădină de pomologie și legumărit, de unde să iee poporul exemplu.

În toată primăvara îl vedeam mergînd cu firezul în mână, cînd încoace cînd încolo. Îl întreb odată, că unde merge, îmi spune că merge la cutare om ca să-i altoiască nescai meri și peri pădureți, ca să nu stee ne-aducînd nici un folos.

Ca să lățiască pomologia și mai tare între popor într'a 17-lea l. c. aud bătînd doba în comună, stau și ascult ca de obicei, că oare ce va mai bate.

Între altele și mai pe urmă aud, că strigă „cine are voe să învețe a altoi, Români gr.-cat., gr.-or. și Sași, să meargă după ameazi în grădina la dl învățător cel unit, că acolo li-se arată cum să altoiască“.

După amiază mă duc și eu mai mult numai de curios, ca să vîd cum se altuește acuma vara, căci eu știam că numai primăvara se poate.

Cînd mă bag în grădină vîd spre mirarea mea o grădină pusă rînd, cultivată frumos și plină de tot felul de legumi, ca la un grădinar.

Acî vîd școală de vie, ca la un vințelariu, mai încolo vîd unele altoi, care de care mai frumoase și mai mîndre, împărțite după table, după ani și soi. Acî vezi o tablă cu vre-o câteva sute de meri Pătuli, Porici, Alexandru împărat, peri pergamuți, Bosuioe etc. Acî vezi perseci aleși, frăgari, cireși, pruni și nuci mai multe soiuri; așa plăcere îți stîrnește încît nu îți vine să mai ești din grădină.

Ne-am adunat mai mulți și așteptam cu neabdere ca să vedem cum se altuește. Dl învățător a început a ține o prelegere practică și instructivă cu noi. Ne-a arătat altoirea în ochiu (oculare). Ne-a fost spre mirare, cînd ne-a arătat o tablă de vre-o câteva sute de altoi foarte frumoși, înalți de câte doi metri, groși ca o bătă bună și coroană frumoasă, ne spune că acei altoi în Aprilie au fost de trei ani, eară acuma sînt pomi în toată forma.

Ne-a arătat și am altoit și noi de ne-am deprins, ne-a dat surcei, pentru luarea ochiului de altoit la noi acasă, ba a venit pe la noi acasă de a vîzut cum am altoit și noi.

Eată ce poate un învățător harnic și cu tragere de inimă către popor, numai dureră că cei chemați nu-i dau mîna de ajutor, căci grădina e aproape deschisă, și nu se interesează nime de închiderea ei, căci astfel de lucruri frumoase și bune numai într'o grădină închisă se pot continua, ca să nu stai ziua

SCENA V.

Sfătos, apoi Păcală.

Sfătos (între și se uită de departe). Toate la locul lor... Par'că s'a deprins și Păcală la treabă...

Păcală (între cu albia în care se afla un copil învelit). Eacă-mă și fată'n casă... Imi lipsește numai broboada...

Sfătos. Da ce e, Păcală?

Păcală. Ce să fie? Scîncia voi-nicul ăsta de-o șchioapă... Leica Sanda chip... L'a lăut... și 'mi-l-a dat oi-că să-l leagă sub copac... (se așează, după ce pune albia jos și începe a legăna copilul).

Sfătos. Incăi desfundați ai poloboacele? că de așezate le vîd așezate...

Păcală. Cum erau, stăpâne, cum erau... Unde m'am odihnit vre-o clipă de cînd te-ai dus de-acasă?

Sfătos (cercînd un poloboc). Eaca... Da bine mă, ce-ai desfundați?

Păcală (venind repede). Apoi să vezi stăpâne... Nu 'mi-ai spus pe care

să-l desfundați... Pe urmă, cum stă polobocul... c'un fund e în sus și c'un fund în jos... Dacă l-aș fi întors aminterea, fundul de jos venia sus și cel de sus, jos... Nu mă dumeriam cum să încep... că dumneata nu-mi arăta-seși... și le-am lăsat... Dar' am făcut alte treburi, zău am făcut...

Sfătos (cătînd lung la el). Te faci prost, ca să 'ți ascunzi lenea nărăvașule!

Păcală. Ba nu stăpâne... da, știi... unde începi dumneata, isprăvesc eu...

Sfătos. Cum s'ar prinde nu faci nimic, că eu ce încep... și isprăvesc...

Păcală. Par'că eu am zis altfel?

Sfătos. Am să 'ți dau răvaș de drum, nerodule... că nu-i chip... vîd eu... De trei luni de zile ești la mine, și tot cum ai fost ai rămas... (s'apucă să culce poloboacele).

Păcală. Hai la legănat... (să întoarce sub copac. Acolo, stă o clipă la gîndit). Adecă de ce aș legăna eu? (după altă clipă). Iea stai... (scoate din

sîn sfoară, leagă fiecare capăt al albiei aduce sfoara pe după două crângi ale copacului și trage albia în sus, apoi leagă capătul liber al sfoarei de tulpina copacului). Așa... Acuma îi fac odată vînt... și albia s'a legăna singură... (îi face vînt).

Sfătos. Cenaiba moșmoști acolo mă?

Păcală. Am aninat albia de copac... și uite o că se leagăna singură... De-a bate vîntul, n'a fi nevoie s'o mai împing eu... Eaca meșteșug, ear' eu pot să 'ți ajut...

Sfătos. Să nu se rupă sfoara mă...

Păcală. Am vrăjit-o eu... Cînd 'mi-a bate, știu și eu două...

Sfătos. Ei, hai vino'ncoace...

Păcală. Viu. Da uite ce, stăpâne... să nu uit... A fost pe aici dascălul Pricolici... oi-că să faci dumneata coliva, că o cetește preoteasa în locul părintelui...

Sfătos. Mă, ear' întorci lucrurile pe dos... mă! Să puu să facă coliva.

și noaptea cu băta în mână să o aperi de animale.

Ar fi bine ca și la gr. or. să se finească cu toameala dascălului pe câte un an, căci dascălul într'un an nu poate săvârși astfel de lucru.

Un participant.

Programul

examenului final, ce se va ține la 22 Octombrie 1902, 8 ore a. m. în școala agronomică comitatensă (Sibiiu, târgul de vite nr. 10) despre aptitudinea învățăcelilor în lucrările economice:

a) Lucrări de mână.

1. Tăierea de pae și napi, precum și prepararea de nutrețe mestecate.

2. Mulgerea vacilor.

3. Inhămarea și prinderea la car a cailor și boilor.

4. Statorirea virstei la vite, lăptogiei, ș. a. constatarea dacă vita poartă. Tratamentul vitei umflate (de trifoiu) și al ranelor.

5. Cositul.

6. Scoaterea și curățirea napilor de zahăr și de nutreț.

7. Săparea și grămădirea cu plugul de săpat »Planet junior«.

8. Sămănatul cu mâna și cu mașina de sămănat.

9. Scoaterea, plantarea, legarea și îngrădirea pomilor.

10. Demonstrarea diferitelor sisteme de altoire la pomi.

a) Lucrări cu vite:

1. Aratul cu plugul universal Sack, și anume:

a) cu plugul singur;

b) cu tăietorul dinainte;

c) cu plugul pe două brezde;

d) cu plugul pentru afunzime;

e) cu unelte de curățit;

f) cu unelte de grămădit;

g) cu extirpatorul;

h) cu făcătorul de gropi;

i) cu mașina de scos cartofi.

2. Aratul cu plugul de schimbat

3. Lucrări cu carul cu »Planet junior« și anume:

a) săpatul (curățitul) în diferite lățimi, afunzimi și moduri;

b) grămăditul înăuntru și înafară;

c) brezdarea cu marcherul;

d) acoperirea brezdelor de sămănte și netezitul cu tăvălugul.

4. Grăpatul.

5. Sămănatul cu mașina de sămănat.

Sibiiu, la 13 Septembrie 1902.

Președintele comisiei economice a comitat. Sibiiu.

Reissenberger,

vicecomite.

SFATURI.

Alegerea cartofilor de sămăntă.

În ce privește mărimea, cei mai buni cartofi sunt cei de mărime mijlocie. Aceștia conțin pe de o parte destulă materie nutritivă, câtă e de lipsă până la formarea rădăcinilor, de altă parte nu putrezește în zădar în pământ o parte din ei. Alegerea acestor cartofi trebuie făcută deja acum toamna.

Încercarea uneltelor de oțel.

Voind a ne convinge, dacă uneltele de oțel, topoare, barde, rindele etc. sunt bune, căutăm o bucată de scândură, sau lemn de brad nodoros o tăiem, o bărdășim, o dăm la rindea sau o găurim prin noduri și dacă tăișul nu se rupe nici nu se știrbește sau indoește după două sau trei probe, aceasta însemnează, că sculele sunt oțelitate potrivit.

Știri economice, comerț, industr. jurid.

Uscatul porumbului. În cursul lunii Octombrie, se va ține la Roma un concurs de aparate pentru uscatul porumbului.

România va trimite trei delegați pentru a asista la acest concurs.

Non oficiu postal s'a deschis cu 1. I. c. în Porcești (»Turnu-roșu«). Șef al oficiului postal a fost numit șeful stației de-acolo.

Lege pentru asigurarea vitelor.

Ministrul de agricultură va prezenta dietei în sesiunea de acum un proiect de lege, prin care asigurarea vitelor va fi decretată obligatorie pentru toți proprietarii de vite. Proiectul e elaborat deja și mănecă din principiul reciprocității, ca adevărat proprietarii de vite din o comună, ori din un cerc să supoarte solidar paguba îndurată de oare-care dintre ei. Probabil că acest proiect va intra în vigoare de lege încă înainte de 1 Ianuarie 1903.

Bancnote nouă. Consiliul general al băncii Austro Ungare a hotărât să înceapă în 20 Octombrie cu edarea bancnotelor de 100 cor. și să scoată din circulațiune bancnotele de 100 fl.

Crisa de carne în Germania. Din toate părțile Germaniei vin plângeri din cauza scumpirei prețului cărnii.

Consiliul comunal din Stuttgart a decis ca să facă o adresă cancelarului imperiului, pentru a permite libera intrare a vitelor străine, ceea-ce cu greu se va realiza, din cauza presiunii agrarienilor.

Fabrică de luminări. Consiliul de ministri din România a aprobat deschiderea unui credit de 50.000 lei, în scopul înființării unei fabrici de luminări de ceară curată la mănăstirea Căldărușani.

Aurul în Rusia. Conform noii legi dela 1 Martie relativă la exploatarea minelor de aur, banca imperială rusă a organizat cumpăratoarea de aur pentru sucursalele sale din Siberia și Ural. S'a deschis laboratorii chimice în Iecaterinburg, Tomsk și Irkutsk; mai târziu se vor deschide și în Siberia-orientală și la Amur.

Laboratoriile înființate cumpără aurul dela ori-cine, deci nu numai dela cei cari exploatează aurul, și-i plătesc după finețta lui pe baza de 5425 de ruble pentru un zolotnic.

Recolta bumbaului Egiptului. Recolta bumbaului din anul acesta în Egipt se prezintă în condițiunile cele mai bune, afară de unele localități, unde e ceva mai inferioară.

Se speră chiar ca ea să fie superioară recoltei din anul trecut atât ca calitate cât și ca cantitate.

FELURIMI.

Ce produc găinile. O fermă din jurul orașului Boston (America-de-nord) are 7000 găini. În fiecare an se cumpără găini, cari se țin numai câte un singur an; apoi sunt vândute și înlocuite prin altele. Găinile sunt ținute 12 într'un coteț, care ocupă cam câte 2 și jum. metri pătrați, având și câte o curte mică. Sunt 600 de astfel de cotețe în întreaga găinărie. Găinile ce au o etate de un an sunt ținute ca cele mai bune ouătoare, și nici una nu este ținută mai mult de un an. La vânzarea lor se dobândește tot același preț, cu care s'au cumpărat. Cu toate că tot nutrețul găinilor se cumpără, totuși se zice, că folosul ce produce o găină prin ouele sale este mai bine de 6 cor. pe an.

Biblioteca lumii. Dintr'o statistică engleză rezultă, că în fiecare an apar mai mult de 70.000 cărți nouă. Numărul acesta se împarte astfel: Germania 23.000, Franca 13.000, Italia 9500, Anglita 6500, urmează apoi Statele-Unite, Austro-Ungaria, Belgia și Rusia.

Măimuța. Un funcționar german din Africa-de-est a venit de curând în Europa cu o mică măimuță cumpărată în Zanzibar.

Până la Genova animalul nu fu supus la nici o taxă. Dela Genova la Goeschenen, proprietarul fu nevoit să plătească 1.50 ca pentru »pasere«. Dela Goeschenen la Zürich măimuța fu clasată drept »câine« cu o taxă de 8.40. Dela Zürich la Constanț 0.80, drept »bagaj«. Ear' din Constanț la Stuttgart, transportată gratis fiind luată drept »geamantan de mână«. Biata măimuță a fost deci în mod succesiv pasere, câine, bagaj, geamantan și în fine măimuță, la locul destinațiunii din cauza simpli fantaziei a tarifelor de transport.

acasă, pricep; da s'o cetească preoteasa... n'aiba a mai văzut așa posnă?

Păcală. Eaca bine zici... Dascălu-i de vină, stăpâne... că tare-i prost...

Sfătos. Și tu, ca el...

Păcală. Încap ei și doi proști, în sat, stăpâne...

Sfătos. Fiindcă era vorbă alifel... eaca m'oi duce eu la părintele...

Păcală. Las'că t-ei duce mai apoi... că a fost și Mirea pe aici... Ci-că să te duci la primaru că nuș'cine s'a luat cu el la sfadă, și s'a încins o bătălie...

Sfătos. Bătălie, la primarul? A fi tot vre-o ghidușie dela Păcală...

Păcală. Asta-i cruce... Ba încă Mirea a spus că te-așteaptă la primarul... pân'ce t-ei duce dumneata.

Sfătos. S'o pornesc dar' la primarul... Da să mi-te apuci de poloboace, că apoi vezi pe sf Nicolae...

Păcală. Eaca m'apuc... (ia repede siocanul). (Sfătos ese). (Va urma).

CRONICĂ.

Alegere de profesor și aprobare de protopop. În ședința consistorului plenar, ținută Mercuri, a fost ales de profesor la seminarul „Andreian” dl *Vasile Stan*, profesor censurat. Tot în această ședință a fost întărit de protopop al tractului Iliei, dl preot din Hunedoara, *George Oprea*.

Oferte benevole pentru edificarea catedralei. Preoții din tractul *Branului* au dat o frumoasă dovadă a iubirei lor de biserică colectând pentru fondul catedralei suma 5200 cor. Pe lângă aceste considerabile oferte la stăruințele protopopului *Traian Meșian*, preoții din tractul *Branului* au decis a mijloci votarea a câte 5%, dela fiecare biserică din venitul bugetar al anilor 1903, 1904, 1905 ca oferte benevole pentru catedrală. Tractul *Ayrigului* asemenea a oferit 3500 cor.

Promovați. În 27 c. au fost promovați la universitatea din Cluj de doctori în științele iuridice d-nii *Iulian Pop* și *Ilariu Hoadrea*. Tot atunci a depus censura de profesor în limba română, latină și greacă dl *Alexandru Plescu*, profesor din Beiuș.

Voluntarii noștri. În 16—20 Sept. n. s'a ținut la Oradea mare examenul de oficeri al voluntarilor din regimentul Nr. 33. (staționat în Arad). Toți voluntarii români ai acestui regiment au trecut examenul cu succes. Noii noștri candidați de oficeri sunt următorii: *Sever Barbura*, (Peșca); *Aurel Chelnicean*, (Reșița); *Cornel Curtușiu*, (Arad); *Eugeniu Feier*, (Boroșineu); *Iustin Petrușiu*, (Sepreus); *George Telescu*, (Arad); *Caius Pop*, (la reg. de husari).

La examenele, ce s'au ținut săptămâna trecută la școala de voluntari de artilerie din Sibiu, au trecut examenul cu nota de foarte bine voluntarii români; Dr. Sextil Pușcariu, Traian Mihaiu, Virgil Olariu, Ioan Comaniciu; ear' cu bine: Iuliu Adam și Remus Cosma.

Despre sərbarea lui Kossuth în Nădlac i-se raportează „Libertății” următoarele: Aseară Maghiarii din Nădlac au aranjat în cinstea lui Kossuth un concert cu faclă și au cutriat stradele comunei în frunte cu protopretorul și cu toți aceia câți sunt chemați a păzi siguranța publică. Și zău că au și păzit-o. Nu au rămas cu ferestri întregi case cari nu au fost iluminate în cinstea rebelului Kossuth! Nu au fost cruțate dinaintea vandalilor nici chiar casele țeranilor. Paguba se urcă la 1500—2000 coroane.

Au zdruncinat total ferestrele preotului slovac *Ludovic Boor*, ale avocatului român *Aurel Petroviciu*, negustorului român *Ștefan Luțai* și ferestrele dela societatea de consum a Slovacilor.

Ca răspuns dat imediat acestor sâlbătocii, avocatul *A. Petroviciu* cu o mulțime de tineri de ai noștri, după-ce a trecut tâmbălău, a cutriat comuna cu muzică, intonând „*Deșteaptă-te Române*”, „*Tricolorul*” și alte cântece naționale.

Serul contra scarlatinei. O telegramă din *Karlsbad* spune, că profesorul din Viena *Dr. Moser* a prezentat congresului din Viena un memoriu asupra unui ser, pe care l-a găsit contra scarlatinei și cu care a obținut multe vindecări.

Catastrofă îngrozitoare în biserică. Se vestește din *New-York* unui ziar din Germania, că s'a întâmplat o mare catastrofă în biserică baptiștilor (nazaricușilor, pocăiților) din *Birmingham*. Credincioșii Negrii de confesiune baptistă erau adunați în număr de vr'o 2000 la un congres, ce se ținea în biserică. Pe când unul dintre cei prezenți ținea chiar o cuvântare credincioșilor, s'a născut o bătaie între 2 Negri. Atunci unul din cei de față au strigat către bătauși: *Fight!* (Dă-ți!), mulțimea însă a înțeles, că strigă *Fire* (Foc!). S'a născut o panică de nedescris. Mulțimea înspăimântată se imbulzea desperată pe uși. În imbulziala cea mare s'au provocat scene îngrozitoare. Multe persoane, bărbați, femei și copii, au căzut jos și au fost călcați în picioare fără cruțare de mulțimea, care voia să iasă în grabă din biserică. Toți copiii, cari erau de față, au fost striviți și călcați așa de grozav, că au murit cu toții. Vre-o 80 de persoane au fost omorâte, tot atâtea rănite grav și cam la o sută rănite mai ușor.

Ger. Se scrie din *Sătmar*, că acolo de câteva zile temperatura de peste zi este de 10—12° R., sara 2—3° d'asupra lui zero, ear' dimineața 1—2° sub zero. Tutunul a degerat, cucuruzul s'a stricat, strugurii nefiind încă copti au înghețat așa verzi. Răul cel mai mare este, că a degerat și vița, așa că nici pe viitor nu sunt prospecte de recoltă.

Cum se fură în Rusia. Din casa regimentului de Cozaci de gardă s'au furat 300.000 ruble. Hoții au fost 2 generali și mai mulți oficeri de stat major, cari toți au fost deportați la Siberia. — În apropiere de *Astrahan* aveau să se facă niște magazine lângă *Volga*. Lucrările au durat cinci ani. De două ori pe an își înainta întreprinzătorul scotelile instruate cu toate documentele la casa statului, de unde își primia paralele, luând cu totul cinci milioane de ruble. Când a venit comisiunea să ia în primire cele lucrate, n'a aflat nici urmă de magazine. În contra întreprinzătorului și a funcționarilor, cari l-au ajutat, s'a introdus cercetare.

Un răspuns. La scrișoarea „O alegere de notar” din numărul trecut primim un răspuns, din care comunicăm cele ce se referă la cele publicate acolo:

Dacă eu am fost pus dintre candidați în locul prim, — își are explicarea sa, fiind cel mai calificat dintre toți concurenții (examen de maturitate și diplomă cu distincțiune dela cursul notarial din Cluj); și dacă administrația mă voiește, încă și-a putut-o explica pentru-că cât timp am fost în *Câmpeni* ca viconotar, m'am nisuit ca să-mi împlinesc datorința ce mi-s'a impus.

Dacă nu i-am putut câștiga simpatia corespondentului, nu urmează, că nu am simpatia poporului, căci nu d-sa e poporul. O știe bine că dintre ceilalți candidați — afară de alesul *S. Corcheș* — eu am avut majoritatea voturilor, care totuși dovedește în câțva simpatia poporului, despre care d-sa spune că nu o am.

Încât privește că n'am fost ales în comuna mea natală e neadevăr, căci pe timpul când s'a făcut alegerea de viconotar în *Albac*, eu nici nu eram calificat și nici n'am putut fi candidat, căci eram în serviciul militar și numai după aceea m'am dus la cursul notarial de m'am calificat. Dacă n'am reușit de notariu în *Vidra* nu e vina mea și nici nu e mirare, căci alesul *Corcheș* are acolo o mulțime de rudeni și eu ca străin în acea comună cum puteam să rivalizez cu el? *Traian Todea*, viconot. com. și matriculant reg. unguresc.

Monete de un florin falsificate. Doamna *A. Ozigle* din *Arad* a cumpărat zilele trecute niște găște în piața din *Timișoara* și le-a plătit cu 10 florini în argint. Polițistul de serviciu i-a bătut la ochi, că doamna plătește numai cu argint și cerând să vadă banii, a observat, că sunt falsificați. La poliție d-na *Ozigle* a mărturisit, că banii i-a cumpărat dela *George Pinte* din *Arad* pentru cinci florini veritabili. S'a făcut întrebare pe cale telegrafică la poliția din *Arad*, ear' d-na *Ozigle* a fost reținută în arest. Banii sunt imitați cu multă măiestrie și seamănă foarte bine cu cei adevărați. Numai inscripția gravată pe dungă lipsește, altminteri sunt între toate identici, chiar și la sunet, cu florini veritabili.

Fratricid. În *Valea-Iepii* (*Hunedoara*) *Ioan Tomoran* în etate de 10 ani, jucându-se cu revolverul tatălui său, a împușcat pe frate-sau *Nicolae* în etate de 8 ani. *Nicolae* a murit. Visitatorul morților, *Mih. Pasou*, n'a scris în procesul verbal adevărata cauză a morții. Contra lui *Pasou* s'a pornit cercetare.

Urs. În *Sebeșul-de-jos* a împușcat locuitorul de acolo *Achim Micu Sâmbătă* noaptea o ursoaică bine făcută.

Ni se scrie din Moșnița: La noi pe lângă *Timișoara* s'au început culesul cucuruzului, rodul va fi mijlociu, dar' la noi în comuna noastră *Moșnița* domnește de vre-o câteva săptămâni o boală lipicioasă de vite, boi, vaci, viței, toți au bolit de gură, nu mâncău cu săptămânile nimic, așa se lua de pe gură și limbă pielea dăraburi, după care au și murit mulți viței neputând răbda foamea, dar' de cele mari n'au murit nici una, dar' cu aia nu au fost destul acum de picioare, dela mic până la mare, toți bolesc așa picioarele între unghii, carne vie. — *Târgul Timișoarei* dela 12/25 până la 15/28 Sept. 1902 au fost oprit pentru vitele cornute ceea ce a fost o grea lovitură pentru economi. *Goleși*, econom.

O nouă societate românească în Cluj. Din Cluj ni se scrie, că în 21 c. după sf. liturghie s'a ținut în biserică gr. cat. din Cluj adunarea constituantă a societății femeilor pentru înfrumusețarea bisericii. Adunarea a fost prezidată de d-na *Leont. Pop*. După deschiderea ședinței, dl protopop *Dr. Dăianu* dă cetera statutelor aprobate de consistorul din *Blaj*. Notar ad hoc al acestei ședințe fu ales părintele *Augustin Giurgiu*. Procedându-se la constituirea comitetului, fu aleasă ca presidentă d-na *véd. Alexă Pop*, ear' în comitet d-nele: *Leont. Pop*, *Dr. Ilea*, *Virginia Pop*, *Ranta-Buticescu*, *Giurgiu* și încă câteva, ale căror nume îmi scapă, în număr total de 10. Membri de încredere: *Dr. Dăianu*, *Roșianu*, *Leontin Pop*, *Ranta-Buticescu*, *Dr. Ștef. Morariu* și *Iac. Murășan*. Societatea numără până acum vr'o 80 membri. La adunarea de ieri s'au înscris membre fundatoare d-nele: *Lucreția Giurgiu n. Rus* și *Virginia Pop* (cu câte 40 cor.), ear' membră pe viață (cu 20 cor.): d-na *Anița Dr. Morariu n. Bohățel*. Dintre damele, cari au participat la numita adunare, afară de cele amintite, am remarcat pe următoarele: *Vodă n. Fogarasy*, *Maria Popovici*, *Elis. Sandu*, *Maria Pop n. Cioplea*, *Bodocan*, *Fodor*, apol domnișoarele: *Veturia Podoabă*, *Elena Pandrea*, *Claudia Stanciu*, *Vict. Murășan*, *Ana Cioplea* etc.

A apărut „*Analize Psihologice*”, o voluminoasă carte pentru învățământul secundar scrisă de dl *Dr. Iosif Blaga*, profesor la gimnaziul din *Brașov*.

Cununii. *Otilia Ghimbășan* și *George Ciocan* își vor celebra cununia lor Duminecă, în 5 Octomvrie 1902 st. n. la orele 3 p. m. în biserica gr.-cat. din Făgăraș.

— *Di Teodor Ilie*, învățător, și *Iustina Giurcuțiu* anunță cununia lor, care s'a celebrat în biserica gr.-cat. din Marca la 2 Octomvrie 1902 st. n.

Logodnă. Joi în 30 Sept. s'a ținut în Blaj logodna dlui Alex. Ciura, profesor cu d-șoara Leontina Lucaciu. Actul fidanțării l'a îndeplinit noul protopop al Clujului Dr. Elie Dăianu, venit anume pentru acest scop.

— *Maria Mușiu Urechă* și *Emil Folly*, fidanțați.

— *Mărioara Rudnianu*, și *Constantin Onciu*, fidanțați.

Convocare. Adunarea generală ordinară a reuniunii învățătorilor dela școlile populare gr.-or. române confessionale de sub jurisdicțiunea consistorului orădan, se convoacă pe Marți, în 24 Septemvrie v. (7 Oct. n.), la orele 9 înainte de amiază în școala română gr.-orient. din Oradea-mare.

— Adunarea generală a reuniunii învățătorilor greco-catolici din jurul Gherlei se convoacă în *Gherla* pe ziua de 16 Octomvrie n.

Carne de câne. În orașele cele mari se mai află câte-un om, care află plăcere în gustarea unei fripturi de carne de pisică. Carne de câne mănâncă Chinezii, cari și-au aflat urmași și la noi. În Presburg au prins pe un pânzar, care a furat un câne mare de vânat, l'a omorât, l'a tras pielea și l'a făcut tocantă, pe care au mâncat o 7 inși cu cea mai mare poftă. Să le fie de bine!

Invățământul în Galiția și Ungaria. După raportul consiliului general școlar din Galiția, în anul 1900/901 au fost în Galiția cea infestată cu o multime de Jdani 285.908 copii, cari n'au cercetat școala. Intre învățători sânt 1113, cari n'au pregătirea cerută. — În Ungaria sânt 41%, așa dară aproape jumătate, cari nu știu ce și serie. În fiecare an nu cercetează 60.000 copii școala.

Mucoarea la cai. În Alba-regală au fost omoriți trei cai ai unui econom, fiindcă se constatare la ei mucoarea. Săptămâna trecută a murit feciorul de 20 de ani al plugarului între cele mai mari chinuri. Cercetându-se prin medic s'a aflat, că feciorul avuse la o mână o rană mică, care s'a molipsit de boala grozavă, pricinuindu-i și lui moartea.

Sultanul și flotila română. Din Constantinopol se telegrafează, că Sultanul a ordonat autorităților porturilor turcești dela Marea Neagră să primească cu cea mai mare căldură flotila română în excursiunea, ce va face pe la acele porturi.

Limba rusească în școlile sârbești. Ziarul „*Novoje Vremja*” spune, că cu începutul noului an școlar în toate școlile din Sârbia a devenit obligator studiul limbei ruse.

Deputatul sârb Pavlovici a fost absolvat de urmărire pentru agitație. Din Becea-turcească se vestește, că Sârbii, fără deosebire de partid, pregătesc mari manifestațiuni pentru deputatul lor naționalist. Unii sânt de părere, ca Pavlovici să nu se mai ducă la dietă, unde este acuzat fără temei și espue la insulte. El însă se nu-și depună mandatul.

Colera bântuie în Egipt în mod îngrozitor. Sânt zile, în cari se înștiințează și până la 1500 bolnavi. În curs de 2 luni s'au îmbolnăvit 261 mii de persoane, dintre cari au murit aproape 230 mii. Europeanii atacați de această boală încă mor cu gramada.

O păcăleală pe tren. Săptămâna trecută era stația din Ciehozinek (Rusia) plină de pasageri, cari voiau să plece cu trenul la Vargovia. Trenul care sosise în gară, era plin de călători, așa că mulți dintre cei-ce așteptau aveau puțină speranță să mai încapă în el. Înaintea șefului se presintă doi domni, dintre cari unul li spuse, că trebuie să petreacă pe celalalt la spitalul din Vargovia, fiind smintit la minte și având de multe ori atacuri de furie. Șeful le-a pus la dispoziție un cupeu numai pentru ei. Pe când ceilalți erau îmbulziți ca pești în butoiu, cei doi au călătorit foarte bine până la Vargovia, unde însă nu s'au dus la casa nebunilor, ci la un restaurant, unde și-au petrecut bine. Nu fuseseră nici unul nebun.

Raport din Streja Cârțișoara. Duminecile trecute mai în seară s'a iscat o mică ceartă pentru 1/2 litru rachiu între Ioan I. Gh. Scorobet, comerciant și cărmămaru în comuna noastră, și Nicolae Stoica, așa că din vorbă în vorbă s'au ajuns la palme, apoi la trânteli, până-ce s'a infuriat partida lui Nicolae Stoica și a început să trântescă la pământ pe ori-care ar fi îndrăznit să sară spre apărarea cărmămarului și a familiei sale. Nu se știe cum a venit și fratele lui N. Stoica, Pavel, cu coasa și a fărâmat ferestrele spre a pute intra în casa cărmămarului, dar n'a reușit.

S'a făcut arătare la judecătoria. Rachiu este cauza acestor fapte.

— În seara de 10 l. c. v. pe la orele 9 s'a iscat un foc la casa plugarului Nicolae I. Banciu. Susnumitul oasar bisericesc, se afla atunci la consiliul bis., feciorul în câmp, soția cu o fetiță de vreo 13—14 ani a fost adormit așa că trezindu-se abia a putut eși pe ușe de fum și foc. Casa de lemn cu țigla a ars mai de tot, vânt n'a suflat, dar oameni foarte puțini au alergat ca să stingă. Noroc cu pompierii din Oprea-Cârțișoara, unde poporul țină la olaltă. În această casă a mai aflat și badea George Cârțan adăpost, ba a avut și o multime de cărți foarte frumoase, cu scop ca să deschidă o bibliotecă, dar poporul nu l'pricepe ce volestă el. I a ars cărțile toate, așa că curtea și ulița erau pline de cărți arse pe jumătate. Cari au fost arse mai puțin, le a cărat unul și altul și le-a dat copiilor spre jucărie, așa că și pe riu sânt la toate petrele aninate foi din cărțile bietului Cârțan. Durere adâncă m'a cuprins judecând prețul lor; a treia zi a sosit și bietul Cârțan dela drum. Proprietarul casei a fost asigurat.

— În ziua sf. Cruci primarul nostru Nicolae N. Banciu având ordin dela protopretorul a scos vreo 60—70 oameni la hăituit la vânătoare pe cale cătră pădure. La un loc am stat să așteptăm pe domni. Primarul a fost căpătat o rugină de pușcă dela soorul seu, umplută de un an; el s'a dat la o parte și a slobozit pușca care s'a spart pe dedesupt în palma stângă și i-a rupt degetul cel mic smulgându-i l' și rupându-i cele două de lângă el peste jumătate. Sărmanul om a leșinat, acuma este în spitalul din Sibiu. *Străjanul.*

Curagiul unei capre. În muntele Froda (Alpi) a fost atacat un păstor tânăr de un vultur mare. Cu greu s'ar fi putut apăra, dacă nu i-ar fi sosit într'ajutor una dintre caprele lui. Curagiosul animal s'a aruncat cu coarnele înainte asupra vulturului, așa că acesta a trebuit să se apere de capră.

Intr'aceea băiatul a alergat la locul unde-i era bătă și luându-o a început să lovească în vultur, care a fost silit să zboare de-acolo.

Isprăvuri slabe. În comuna Lupoșia postul de docent e propriu vorbind numai din anul școl. 1896—97 sistematizat. În acel an bravul învățător Teodor Stoia a produs uimitoriu progres. Sub actualul învățător însă deja la examenul următor elevii numai atâta au știut, cât nu uitase de pe timpul lui Stoia.

Învățătorul actual cu atât mai puțin s'a nisuit a face ceva progres real, cu cât la finea anului prim li succese a-și asigura favorul Inspectorului reg. cu ocaziunea unei vizite din partea aceluia prin recitarea unei rugăciuni interconfesionale maghiare și a câtorva alte fraze goale neînțelese de elevi. Incolo nici din limba maghiară nu au știut, numai atâta, cât nu uitase de pe timpul lui Stoia, dintre ai cărui elevi câțiva și azi cetesc binisor, ba primul lui elev Rusu Flore lui Zaharie, azi în etate de 15 ani, e abonat la „*Foia Poporului*”.

Astfel pentru broșura „*Dar de Paști*” judecătoria reg. din Jibou a făcut acestui brav băiat onorul de a-l distinge cu perchișișie domiciliară, spre a confiscă broșura, pe care băiatul însă neaflându-o în pripă n'a putut o preda judeului investigator.

Cu ocaziunea scrierii procesului-verbal învățătorul Badescu — jaluz pe primul elev al lui Stoia — s'a vîrit ca musca în zăr înaintea judeului invest. terorizând pe bietul băiat cu glas dur și răstit, să predea numai decât broșura; căci chiar el a adus-o dela admănuatorului postal. Acest om scapă de urmărire atât din partea Inspec. reg. cât și din partea autorităților școlare bis. Cu atât mai mult agită însă poporul nepriceput, atât în contra actualului preot, cât și în contra administratorilor anteriori, demăndând străjerului comunal se strige din coaste poporenilor, să se adune în școală, să-și aleagă popă, alegând când pe popa din Borza, când pe cel din Brusturi după cum e cheful; și apoi hai cu jalbe la Blaj.

Și cum din școala din Lupoșia habar n are nici inspect. reg. nici autoritățile noastre confessionale, nu rămâne altă cale, decât să denunțăm opiniuni publice acest cas, care e cu atât mai triat, cu cât învățătorul de acum nici nu a fost ales pe cale legală, ci a fost numai contrabandat prin protopop. *Minor.*

O jertfă a iubirei de mamă. Zilele trecute a fost adusă la spitalul din Timișoara femeia lui Iota Purceila din Vinga. Ea așteptase dimpreună cu copilășul ei de 4 ani pe bărbat. Copilul se juca cu petricele. Folosindu-se de un moment, când mamă-sa se întoarse în altă parte, a alergat înspre șini. Îngrozită observă biata mamă pe băiatul ei între șini chiar când intra trenul în gară. Se repezi să l'iee, dar împedându-se de șini, locomotiva îi tăia amândouă picioarele. Băiatul a scăpat.

† *E. Zola.* Cunoscutul romancier și mare filosemit a fost aflat mort în 30 Sept. n., în locuința sa. El a murit safixiat.

La fondul „Masa învățăcelilor meseriașilor români” administrat de „Reuniunea sodalilor români din Sibiu”, au binevoit a mai contribui următorii d-ni: „Un creștin din lumea mare” 1 cor.; d-șoara Mărioara Muntean (Ocna-Sibiului) 50 bani; Dr. Vasile Fodor, avocat (Abrud) 1 cor.; Victor Tordășianu 40 bani; Eleuteriu Prelipceanu 1 cor.; Dr. I. R. 40 bani; Irimie Purece, măiestru lăcătuș 40 bani.

Jellinek s'a sinucis. Defraudatorul cassar dela »Länderbank« Jellinek n'a voit să ajungă pe mâna justiției omenesci. După-cum se anunță din Viena cassarul s'a aruncat în Dunăre și cadavrul seu a fost aflat lângă *Altemvoerth*, în apropierea *Kremsu*-lui. Poliția din Krems constatând, că mortul scos din Dunăre este E. Jellinek, a încunungițat telegrafice poliția din Viena.

Grozava furtună de pe insula Sicilia. La Catania în Sicilia s'a declanșat în săptămâna aceasta un uragan teribil. El a fost pricinuit de o trombă marină. La Modica s'au dărâmat case. Torentul umflându-se și revărsându-se a rupt podurile și a inundat toate casele. Pe câmpiile învecinate totul a fost distrus, vitele au perit. Liniile căilor ferate Catania-Mesina și Catania-Palermo au fost întrerupte. Păstorii s'au inecat.

Unele telegrame spun, că la Modica s'unt peste 400 morți, alții zic că numărul morților este numai de 200.

Torentul a fîrît cu sine tot ce a găsit în drumul seu prin magazine și în catul de jos al caselor. Podurile și drumurile au fost distruse. Pagubele se ridică la mai multe milioane.

Uraganul a băntuit cu cea mai mare violență 24 de ore. Vulcanul Stromboli și Etna aruncă flăcări și petri cu groaznice detunături. Poporațiunea spăimântată crede, că a sosit sfîrșitul lumii. Marea este foarte agitată. Până acum s'au constatat trei sute de victime. Soldații săvîrșesc acte de eroism întru ajutorarea și scăparea nenorociților locuitori.

Tîrg slobod în Săliște e în 4, 5 și 7 Octombrie.

Daruri pentru biserică. Pentru repararea bisericii gr.-or. din Găinar (protopresb. Agnitei), au mai contribuit următorii credincioși:

Din *Sighisoara*: Mihail Chiorean, Stefan Moldovan, Zaharie Hofner, Ironim Petri, câte 50 cenți; George Păra, Lazar Hofner, Ioan Sutu, Stefan Pascu Moldovan, Lazar Manta, Mihail Drăgan, Petru Drăgan, George Hofner, Ioan Petri, Ioan Petri, Teodor Văsi, Stefan Zălog, Teofil Iuga, câte 25 cenți.

Din *Ibașfalău*: Nicolae Șancu, 50 cenți; Petru Țintea, Nonic Vitelariu, câte 25 cenți; Vasile Bălgrăzan, 20 cenți; Toader Stoica, 15 cenți; Petru Vitelariu, 10 cenți.

Din *Hașfalău*: Ironim Langa, Zaharie Boiu, Mihail Morar, Ioan Coman, George Todoran, Vasile Coman, Ioan Savu, Vasile Morar, câte 25 cenți; Mihail Ponci, 20 cenți; Vasile Pușcaș, 15 cenți.

Din *Sasauj*: George Scutea, Maria G. Scutea, Victoria Scutea, Chirion Olariu, Filon Holan, Gerasim Popa, Dumitru Popa, Victor Șerban, câte 25 cenți.

Din *Pianul-de-sus*: Adam Bocan, 25 cenți; George Roman, George Neagu, câte 10 cenți.

Din *Daia-săsească*: Zaharie Fleșer 25 cenți.

Din *Gogan*: Zozim Dur 25 cenți.

Din *Rozia-săsească*: Nicolae Ursu 25 cenți.

Din *Daneș*: Ioan Medrea 50 cenți; Nicolae Ilioviciu, Ioan Branduș, Nicolae Medrea, Ioan Ladar, Hurel Tatar, Ambrosie Dâlbea, Ioan Todor, Nicolae Constantin, Stefan Fleșer, Dumitru Medrea, Johann Kreutzer, Petru Gherman, câte 25 cenți; Petru Gheaja, Nicolae Constantin, Ioan Brănduș, Iosif Filicea, câte 20 cenți. (Va urma).

Mișcarea Bunievaților.

De unde până bine de curînd Maghiarii n'avură de furcă decât mai numai cu Românii și Slovaci, în anul acesta s'au încăierat cu Sașii și Sârbii și, lucru foarte îmbucurător pentru oprimați, și cu Șvabii din Banat și chiar și cu Bunievații de pe la Sabadca.

Mișcarea acestora e din cele mai interesante și trezirea Bunievaților va trebui să pună pe gânduri pe cei din Pesta, căci nu e lucru neînsemnat, când o mână de oameni ca Bunievații încă iau poziție contra celor-ce vor să-i deoparte de limbă.

Bunievații, această viță sârbescă, pentru a lupta mai cu succes în contra maghiarizatorilor și pentru a trezi conștiința națională și în Bunievații țărani și-au întemeiat o foaie scrisă în dialectul lor propriu.

Ziarul lor »Neven« în tocmă ca și ale Românilor, Sârbilor, Slovacilor, Sașilor și Șvabilor, a fost luat la goană de către procurorii asmuțați de presa evreiască.

În 24 Septembrie s'a ținut pertractarea finală în procesul de presă intentat contra ziarului Bunievaților, intitulat »Neven«. Procesul s'a ținut în Seghedin înaintea curții cu jurați, cari după-ce au osândit pe redactorul neamț Korn, pentru varietate au osândit acum și un »agitator« de al Bunievaților.

Pavel Bacici a fost osândit și încă la nu mai puțin decât șase luni temniță de stat, la 200 cor. pedeapsă în bani și la publicarea sentenței în ziarul »Neven«. Procurorul a fost mulțumit cu sentința, ear' apărătorul pe baza a 3 casuri de nulitate, cari au fost insinuate, a apelat.

La pertractare au asistat foarte mulți Sârbi. Cunoșcînd caracterul Bunievaților din vestita Bacioa, acestia după cum se prevede, vor mai da încă mult de lucru Curților cu jurați. Mișcarea lor națională e urmărită cu deosebită atenție și de către ceilalți naționali ai lor aflători în Ungaria și Croația. Correspondent.

DIN LUME.

Bulgaria.

Cuirasatul rusesc din flota Mării-Negre, »George Pobiedonoseff«, avînd pe bord pe marele duce Nicolae Nicolae-vici de Rusia și pe ceilalți oaspeți ruși, a sosit la Varna.

Duminecă s'a făcut în prezența marelui duce Nicolae, a principelui Ferdinand, a multor generali ruși precum și preoți ruși și bulgari sfîntirea solemnă a bisericii comemorative din pasul Șipca. La prînzul de gală a toastat principele, mulțumind pentru jertfele aduse de Rusia și declarînd, că sîrbătoarea aceasta însemnează împreunarea celor două națiuni; mulțumește apoi din nou pentru bună-voința dovedită de împăratul și poporul rus și bea în sănătatea Țarului și a familiei lui. Marele duce a răspuns, că jertfele aduse de Rusia au adus fructele dorite.

Staționarul rusesc Kubanetz a plecat dela Burgas cu marele duce Nicolae

la Constantinopol, ca să facă o vizită Sultanului.

Se telegrafează din Varna (Bulgaria), că Ignatieff, sosind acolo, a zis vice-președintelui camerei bulgărești: »Întăriți-vă, faceți puțină politică și fiți incredințați, că Rusia se gîndește la voi«.

Turcia.

În ce privește noul consulat rusesc din Mitrovița, evacuarea Porții n'a liniștit spiritele. Conducătorii rezistenței albaneze din Mitrovița s'au împreunat cu Albanezii din districtele Diacova, Ipec și Novi-bazar. Furia contra Rusiei e la culme în poporațiunea musulmană. Din toate părțile aleargă cete înarmate de Albanezi, ca să împedecă cu puterea instalarea consulului rusesc. Liniile ferate au fost stricte și comunicațiunea cu Mitrovița întreruptă.

Cete de Albanezi continuă a face invasiuni pe teritoriul sârbesc.

Știri mărunte.

Emigrarea Finilor continuă în măsură mai mare ca anul trecut. În lunile Iulie și August a. c. au emigrat 3165, între cari 1479 bărbați obligați la serviciul militar.

După știri din sorginte privată și din Haga, generalii buri vor sosi la Berlin în a doua săptămână din luna Octombrie viitor.

Generalii buri vor solicita o audiență împăratului

Concursuri bis.-școl.

Diocesa gr.-or. Arad. Posturi învățătoresci *Bunsa-română*, ppresb. Belințului.

Știri din piață.

Sibiu. Grâu, hl. 9.60.—11.—, săcară 6.60—7.80, orz 7.20—7.60, ovăș 3.80—4.40, cucuruz 10.——11.— cor. 10 ouă 44—50 bani.

Piața banilor din Sibiu. Galbînul 11.25; 20 lei (hârtie) 18.94; 20 lei (argint) 18.80; lira turcească 21.40; lira engleză 23.84; 20 marce 23.35; rubla (hârtie) 2.54, rubla (arg.) 2.44 cor.

Bursa din Budapesta. Grâul, 50 kg. 6.70—7.20; săcară 5.90—6.25; orz 5.15—5.40; ovăș 5.55—6.—, ouă 5.75—5.85; cîncantin —.—

POSTA REDACȚIEI ȘI ADMINISTRAȚIEI.

Dlul T. G., Hunedoara. Românii, cari merg la bisericii străine, nici nu s'unt vrednici de altoeva. E o rușine a se împreuna cu străinul, care și așa numai te jefuește.

Dlul Lupea Em. Cărți românești, afară de îndreptarul financiar de Pop, care nu știm dacă se mai află undeva, nu cunoaștem. Nemțește se află la Timișoara, librăria Polatssek, cartea »Rathgeber in Steuerangelegenheiten« de Hugo Kubitska, prețul necunoscut. Noi n'avem nici o broșură, căci ceea-ce e în foaie nu e reproducere.

Com. par. Mociu. La librăria diecesană din Arad se află o carte de viierit, dar' nu-i cunoaștem prețul. Adresați-vă acolo.

Dlul Nic. Ciora, Bozovici N'am primit scrisoare. Nr. 37 și-s'a espedat din nou, deși de-aiți s'a trimis.

Dlul N. Rusanda, Ghiroce. Din poesile d-tale am publicat multe și vom mai publica. Avem dela alții și din anul trecut.

Pentru redacție și editură responsabil: Victor Lazăr. Proprietar: Pentru »Tipografia«, societate pe acțiuni Iosif Marschall.

Publicațiune.

Comuna Voila și Ciucusoru ca proprietare ale podului de peste Olt dă în arândă pe 3 ani și adică din 1 Ianuarie 1903 începând până la 31 Decembrie 1905 dreptul de a aduna vama în licitațiune publică, care se va ține în comuna Ciucusoru în 27 Octombrie a. c. st. n. sub următoarele condițiuni:

1. Prețul strigării este 4000 coroane.
2. Doritorii de a licita au de a depune un vadiu de 10%, care însă se va computa numai în ultima rată a anilor de arândă.
3. Arândatorul este deobligat în 8 zile a asigura arândă de peste un an prin hârtii de valoare sau prin altă avere corespunzătoare.
4. Arândă este de a se plăti în pătrar de an anticipative la mâna cassarilor comunali din Voila și Ciucusoru.
5. Condițiunile detaliate se pot vedea în orele oficioase în localele comunale ale ambelor comune.

Voila, în 29 Septembrie 1902.

76 1-1

Primăria comunală.

Publicațiune.

Comuna Eczel (Hetzeldorf) dă în arândă pășunea de iarnă cam de 3000 jug. cat. pentru oi, pe timpul dela 1 Noembrie 1902 până la 1 Aprilie 1903. Condițiunile se pot afla dela primăria comună.

335 2-2

Primăria comunală.

De vânzare

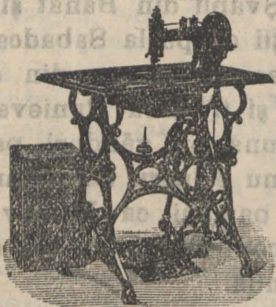
este în comuna Talmăcel o casă cu licență provăzută cu dreptul de cămărit, vânzare de tabac și sare, cu un venit foarte frumos. 75 1-1

Informațiuni la proprietarul **Dumitru Tecănel** în **Talmăcel nr. 181.**

Gustav Dürr,

mechanic.

Magazin de mașini de cusut și de velocipede,
Sibiu. Piața-mare nr. 19.

Recomandă depositul seu mare și bine asortat cu toate felurile de mașini de cusut mai renumite din fabrici străine și indigene pe lângă un preț foarte moderat.

Ca specialități se recomandă mașinile de cusut:

Seidel & Naumann, G. M. Pfaff.

Toate acareturile mașinilor de cusut de orice fel precum ace, curele, oleiuri fine și altele se află întotdeauna în depositul meu. Reparaturile la mașinile de cusut de orice fel sunt executate prompt, ieftin și conștientios cu garanție. Pentru fiecare mașină nouă de cusut cumpărată delamine dau 5 ani garanție.

Liste de prețuri se trimite la oerere gratis și franco.

Descrierea Ardealului.

Cine voește să cunoască frumoasa țeară a Ardealului, și cu deosebire Munții-Apuseni, patria lui Horla și Ianou, să citească scrierile lui Silvestru Moldovan anume:

Țeara-Noastră,

descrierea părților sudice ale Transilvaniei și Valea-Murășului, apoi

Zarandul și Munții-Apuseni,

Cu 9 ilustrațiuni și o schiță.

Descrierile sunt facute în fel de călătorie, cu datele și porturile Românilor și cu multe legende despre dealuri, cetăți, isvoare ș. a.

Fiecare carte costă 1 fl. (și 5 cr. porto), în România 3 lei.

Toate ziarele noastre au apreciat în cuvinte elogiase aceste descrieri, unicele ce le avem despre Transilvania în limba română.

„Liga română”, scrie între altele:

„Până astăzi n'a existat în limba română o descriere a acestor regiuni atât de interesante din mai multe puncte de vedere. Dl Silvestru Moldovan a răspuns deci prin această publicațiune unei trebuințe ce într'adevăr se simțea la noi. Sperăm, că publicațiunea va face acestei scrieri primăria noastră pe care o merită.

Comandă se pot face la

Librăria W. Kraft.

Fabrică de casse.

Subscrisul îmi iau voie a face atent p. t. publicul meu la

cassele sigure de foc și spargere,

cari se fac în fabrica mea. La mine se fac casse numai din material bun și tare. De aceea rog cu deosebire on. public, care caută casse, să binevoască a fi cu atențiune în lista prețurilor la greutatea și măsura indicată pentru-ca privindu-le numai pe dinafară se nu cufunde cu alte casse ce obvin în comerț, făcute din material slab și ușor.

În fabrica mea se pregătesc (la comandă, după măsură, cu prețuri ieftine) casse și tresort — e panterate din oțel absolut imposibile de a le găuri.

Pentru biserică și comune casse după înțelegere cu plătire în rate.

Lista prețurilor gratis și franco

Instalare de lumină Atycelen.

Gustav Moess,

fabrică de casse în Sibiu,

strada Poplăcel-mare Nr. 8.

9 13-26

